

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza tvorby rezerv
Analysis of Creating Reserves

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Veronika Dostálová
prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání bakalářské práce

Student: **Veronika Dostálová**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **6202R049 Účetnictví a daně**
Téma: **Analýza tvorby rezerv**
Analysis of Creating Reserves

Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretické vymezení rezerv
3. Konfrontace rezerv dle českých a nadnárodních předpisů
4. Analýza tvorby rezerv v rámci účetní závěrky dle českých předpisů
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. vyd. Brno: BizBooks, 2014. 327 s. ISBN 978-80-265-0149-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2019*. 16. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 533 s. ISBN 978-80-7598-271-1.

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2019*. 19. vyd. Olomouc: ANAG, 2019. 1080 s. ISBN 978-80-7554-192-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 07.05.2020

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděkan pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně.
Přílohu č. 1, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 11.5.2020

.....
Veronika Dostálová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teoretické vymezení rezerv	7
2.1	Pojem rezerva.....	7
2.2	Tvorba rezerv v souladu s účetními zásadami se zaměřením na zásadu opatrnosti	9
2.3	Porovnání rezerv s dohadnými účty a časovým rozlišením	10
2.3.1	Časové rozlišení	10
2.3.2	Dohadné účty aktivní a pasivní.....	12
2.4	Účetní rezervy	12
2.4.1	Rezervy na důchody a podobné závazky	13
2.4.2	Rezervy na daň z příjmu	13
2.4.3	Rezervy na rizika a ztráty	14
2.4.4	Ostatní rezervy	15
2.5	Zákonné rezervy	16
2.5.1	Rezervy na opravu dlouhodobého majetku	17
2.5.2	Rezerva na pěstební činnost.....	21
2.5.3	Ostatní rezervy	22
2.5.4	Rezerva na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů.....	22
3	Konfrontace rezerv dle českých a nadnárodních předpisů	24
3.1	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví	24
3.2	Vykazování rezerv dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví	26
3.3	Rezervy tvořené v souladu s IFRS	28
3.3.1	Rezervy na restrukturalizaci	29
3.3.2	Rezerva na záruční opravy.....	30
3.3.3	Rezerva na nevýhodné smlouvy	30
3.3.4	Tvorba ostatních rezerv	30
3.4	Komparace tvorby rezerv dle české účetní legislativy a IFRS	33
3.4.1	Rezerva na opravu dlouhodobého majetku dle českých standardů a IFRS	34
4	Analýza tvorby rezerv v rámci účetní závěrky dle českých předpisů.....	37
4.1	Charakteristika vybrané společnosti	37
4.2	Postoj společnosti k tvorbě rezerv.....	37
4.3	Tvorba rezervy na opravy dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti.....	38
4.3.1	Struktura dlouhodobého majetku ve společnosti	39
4.3.2	Tvorba daňově neúčinné rezervy na opravu dlouhodobého majetku	40

4.3.3	Analýza dopadu tvorby daňově neúčinné rezervy na výsledky hospodaření	42
4.3.4	Tvorba daňově účinné rezervy na opravu dlouhodobého majetku	44
4.3.5	Analýza dopadu tvorby daňově účinné rezervy na výsledky hospodaření	46
4.4	Komponentní odepisování jako alternativa k tvorbě rezerv	49
4.4.1	Analýza dopadu komponentního odepisování a tvorby rezerv na výsledek hospodaření	52
5	Závěr	56
	Seznam použité literatury	58
	Seznam zkratk	62
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Cílem bakalářské práce je teoreticky charakterizovat tvorbu účetních a daňových rezerv v rámci české legislativy a následně je porovnat s tvorbou rezerv dle nadnárodních předpisů, konkrétně s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví – IFRS. Získané poznatky z teoretické části dále aplikovat na vybrané společnosti s cílem analyzovat výhodnost tvorby rezerv v dané společnosti.

Teoretickým vymezením rezerv z pohledu české účetní legislativy se zabývá druhá kapitola. Tato kapitola se snaží objasnit, co znamená pojem rezerva, které zákonné předpisy rezervy regulují, jak tvorba rezervy ovlivňuje výsledek hospodaření či jak lze rezervy členit. Dále se zaměřuje na jednu z hlavních zásad v účetnictví, která ovlivňuje tvorbu rezerv a rovněž se zabývá i srovnáním tvorby rezerv s časovým rozlišením a dohadnými účty s ohledem na dodržování aktuálního principu. Posléze se detailněji věnuje problematice rezerv z hlediska daňové uznatelnosti, a to v rozdělení na zákonné, jež upravuje zákon o rezervách, a účetní rezervy, které účetní jednotky tvoří s ohledem na zásadu opatrnosti a věrné a poctivé zobrazení skutečnosti v účetní závěrce. Zákonné rezervy jsou taktéž konkrétně charakterizovány, ačkoliv se bakalářská práce zaměřuje především na tvorbu rezerv na opravy dlouhodobého majetku a na její legislativní požadavky, jsou v práci zmíněny i další zákonné rezervy.

Třetí kapitola bakalářské práce je věnovaná konfrontaci rezerv z pohledu české účetní legislativy a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví – IFRS. Úvod této kapitoly je komplexně zaměřen na Mezinárodní standardy účetního výkaznictví, uvádí orgány, které se podílejí na tvorbě nově vydávaných standardů IFRS a rovněž zmiňuje Koncepční rámec pro IFRS a jeho jednotlivé části. Následně se druhá kapitola zaměřuje na tvorbu rezerv v souladu se standardem IAS 37- Rezervy, podmíněné závazky a aktiva a uvádí konkrétní příklady rezerv, jež splňují stěžejní podmínky tohoto standardu a lze je vykázat v účetní závěrce. Teoretickou část bakalářské práce uzavírá problematika konfrontace rezerv dle českých a nadnárodních norem, ale i konkrétní analýza rezervy na opravy dlouhodobého majetku s ohledem na české a nadnárodní normy.

Čtvrtá kapitola bakalářské práce, která je již prakticky zaměřena, zkoumá dopady tvorby rezervy na výsledek hospodaření vybrané společnosti. Nejprve charakterizuje vybranou společnost z hlediska ekonomiky a účetnictví. Posléze se dostává k samotné analýze tvorby rezerv ve společnosti. Jelikož vybraná společnost netvoří

daňové či účetní rezervy, ani v minulosti nevytvářela, neboť ze svého pohledu nepovažuje tvorbu rezerv za významnou. Proto je cílem bakalářské práce pokusit se tento názor vyvrátit a zaměřit se na vliv tvorby rezerv na výsledek hospodaření, a to u nákladově významných oprav. Z karty dlouhodobého majetku společnosti byl vybrán obráběcí stroj, na jehož generální opravu, kterou dodavatel tohoto strojního zařízení doporučuje provést, bude rezerva tvořena a analyzován vliv v případě tvorby pouze účetní rezervy, tak i daňově uznatelné rezervy na opravy tohoto majetku a její následný dopad na snížení daňové povinnosti, který je spojen s tvorbou této daňově efektivní rezervy. V závěru bakalářské práce je zmíněna možnost využití komponentního odepisování u strojních zařízení a přínos, který plyne z aplikace této metody v případě, že společnost komponentní odepisování uplatní.

Mohlo by se zdát, že některé zdroje používané při zpracování bakalářské práce jsou zastaralé, avšak problematika rezerv se v posledním desetiletí nijak výrazně nezměnila, z toho důvodu jsou stěžejní informace z těchto zdrojů stále aktuální.

2 Teoretické vymezení rezerv

2.1 Pojem rezerva

Tvorba rezerv je v českém účetnictví upravována několika právními předpisy. Prvním právním předpisem upravujícím vykazování rezerv je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „ZoÚ“), který formuluje definici tvorby rezerv. Způsob účtování rezerv a jejich zachycení ve výkazech se provádí dle dalších právních předpisů, a to pomocí Českého účetního standardu č. 004 a vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Podle ZoÚ § 26 odst. 3 „jsou rezervy určeny k pokrytí závazků nebo nákladů, jejichž povaha je jasně definována a u nichž je k rozvahovému dni buď pravděpodobné, že nastanou, nebo jisté, že nastanou, ale není jistá jejich výše nebo okamžik jejich vzniku. K rozvahovému dni musí rezerva představovat nejlepší odhad nákladů, které pravděpodobně nastanou, nebo v případě závazků částku, která je zapotřebí k vypořádání.“.

V rozvaze se rezervy vyskytují na straně pasiv a považují se za cizí zdroje, neboť představují zdroj krytí budoucích výdajů nebo závazků, u kterých účetní jednotka zná účel a je pravděpodobné, že v budoucnu nastanou, avšak není schopna v současném účetním období stanovit jejich přesnou částku a období vzniku. Tvorba rezerv se zachycuje na vrub nákladů a souvztažně ve prospěch příslušného účtu skupiny 45 - Rezervy. Čerpání, snižování nebo rozpouštění rezerv pro nepotřebnost se provádí opačným způsobem na vrub příslušného účtu skupiny 45 - Rezervy a souvztažně ve prospěch vhodného nákladového účtu. (Skálová, 2018)

Rezervy lze členit podle několika hledisek. Hledisko daňové uznatelnosti rozlišuje rezervy tvořené podle zvláštních právních předpisů, tedy daňově uznatelné rezervy a rezervy tvořené v souladu s vnitropodnikovou směrnicí účetní jednotky, tudíž daňově neuznatelné. Daňově uznatelné rezervy se nazývají „zákonné rezervy“ a vytváří se v souladu se zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách (dále jen „ZoR“), čili snižují daňový základ poplatníka. Daňově neuznatelné rezervy neboli „účetní rezervy“ tvořené v souladu se zásadou opatrnosti či zásadou věrného a poctivého zobrazení skutečnosti a vnitropodnikovou směrnicí, ve které účetní jednotka stanoví titul pro tvorbu rezervy, způsob tvorby rezervy a jejich výši. Z hlediska účelů tvorby lze rozlišovat rezervy na „účelové“, jež se vážou k danému majetku, a rezervy „obecné“, které mají obecnější charakter a netvoří se přímo na konkrétní majetek. Mezi účelové rezervy můžeme zařadit

rezervu na opravu dlouhodobého majetku, která se tvoří na určitý majetek, naopak rezervy obecné se tvoří nejčastěji na rizika spojená s podnikáním. (Dvořáková, 2019). Nelze opomenout ani rozvahové členění, které rozlišuje rezervy na:

- B.1 Rezervy podle zvláštních právních předpisů,
- B.2 Rezervy na důchody a podobné závazky,
- B.3 Rezervy na daň z příjmu,
- B.4 Ostatní rezervy.

Rezervy se ve výkazu zisků a ztrát vyskytují v položkách:

- F.4 Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období v této položce jsou vykazovány účty: 552 - Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů a 554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv,
- I. Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti, do které náleží účet 574 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv,
- L.1 Daň z příjmu splatná, ve které se vyazuje účet 599 - Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmu.

O rezervách se účtuje v případě, že účetní jednotka předpokládá v budoucnu vznik výrazného nákladu, který by mohl negativně ovlivnit její výsledek hospodaření. Jestliže se účetní jednotka rozhodne vytvářet rezervy, zahrnuje jedno nebo více účetních období do nákladů částku, která odpovídá určitému požadavku zvětšených nákladů a v konsekvutu toho vytvoří reálné zdroje pro tento budoucí náklad. Účetní jednotka tímto krokem rozloží výrazný náklad do několika období a v okamžiku, kdy dojde k markantnímu nárůstu nákladů, zoptimalizuje výsledek hospodaření. Pokud účetní jednotka přistoupí k tvorbě rezervy, dojde ke zvýšení nákladů v jednotlivých letech tvorby, tudíž se sníží zisk určený k rozdělení mezi společníky, nicméně se vytváří zdroj, který svým čerpáním pokryje skutečný náklad v období jeho vzniku, jenž by v opačném případě mohl negativně ovlivnit výsledek hospodaření nejen v období vzniku skutečného nákladu, ale může vyvolat negativní dopady i na výsledky hospodaření v dalších letech. (Kolektiv autorů, 2019; Šebestíková, 2013)

Účetní jednotka může čerpat rezervy výhradně na účely, pro které byly vytvořeny a nanejvýš do výše, v jaké byly utvořeny, tudíž nesmějí vykazovat aktivní zůstatek, a proto, jak uvádí vyhláška č. 500/2002 Sb. § 57, se zůstatky rezerv na konci účetního období převádějí do období následujícího. Na konci každého účetního období je účetní

jednotka, která účtuje o rezervách, povinna provést dokladovou inventuru vytvořených rezerv a posoudit její výši a odůvodněnost. Jestliže účetní jednotka v průběhu inventarizace zjistí, že pominuly příčiny z důvodu, kterých bylo nutné rezervu tvořit, je nezbytné, aby došlo k rozpuštění rezervy v celé své výši. V průběhu inventarizace může nastat i situace, kdy účetní jednotka zjistí, že vytvořená rezerva by měla být v jiné výši, než je ve skutečnosti zaúčtovaná, pokud tak nastane je účetní jednotka povinna výši této rezervy opravit, aby co nejvíce odpovídala novým okolnostem. Účetní jednotka může tvořit rezervy v cizí měně, ale v okamžiku inventarizace je nutné provést změnu výše rezervy s ohledem na aktuální kurz, ačkoliv by se mohlo zdát, že bude tato skutečnost vykazována jako kurzový rozdíl, není tomu tak, jedná se pouze o změnu výše rezervy. (Strouhal, 2014)

2.2 Tvorba rezerv v souladu s účetními zásadami se zaměřením na zásadu opatrnosti

Účetní jednotky tvoří rezervy v souladu se zásadou opatrnosti. Z pohledu zásady opatrnosti je nezbytné, aby účetní jednotky do výše zisku zohlednily veškeré předpokládané a očekávané ztráty, rizika a znehodnocení majetku, i za předpokladu, že ještě nevznikly a jejich výše není spolehlivě stanovitelná. Přičemž zisky a zhodnocení majetku účetní jednotka zachytí v účetnictví až v okamžiku uskutečnění. Mohli bychom konstatovat, že respektování zásady opatrnosti vede k tomu, že účetní jednotky svá aktiva a výnosy nevykazují nadhodnocené či pasiva a náklady podhodnocené.

Zásada opatrnosti je definovaná dle ZoÚ § 25 odst. 3: *„Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly k rozvahovému dni dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.“* Zásada opatrnosti realizuje nejen tvorbu rezerv, ale i tvorbu opravných položek, či způsoby odepisování a oceňování. (Ryneš, 2019; Skálová, 2018)

Účetní jednotky, které podle zákona respektují zásadu opatrnosti, jsou povinné zohlednit na konci účetního období všechna rizika nebo ztráty. Důsledkem tohoto zohlednění je snížení účetního výsledku hospodaření, který je následně rozdělován formou podílů na zisku, či přidělů do fondů. Za předpokladu respektování zásady opatrnosti bude účetní jednotka v budoucnosti disponovat s dostatkem finančních prostředků a sníží tak pravděpodobnost značných finančních problémů. Smysl zásady

opatrnosti je nerozdělovat zisk, jehož výše je z hlediska budoucnosti ohrožena. (Cardová, 2019)

2.3 Porovnání rezerv s dohadnými účty a časovým rozlišením

Dalo by se říci, že tvorba rezerv je podobná v mnoha ohledech tvorbě časového rozlišení a dohadných účtů z důvodu dodržování akruálního principu u těchto účetních nástrojů. Rezervy jsou často zaměňovány s výdaji příštího období, poněvadž je tvorba rezerv určena na účelovou úhradu budoucích výdajů, avšak v případě tvorby rezerv nelze určit přesnou částku budoucích výdajů ani přesné období vzniku, jak je tomu za předpokladu vykázání výdajů příštího období. Obdobně jako rezervy se tvoří dohadné účty pasivní, jež zachycují reálný dluh neboli závazek vůči dodavateli, který nebyl z nějakého důvodu fakturován, tudíž není známa jeho přesná výše a účetní jednotka je donucena tuto výši odhadovat. Zatímco rezervy znázorňují závazky nebo náklady, které účetní jednotka vynaloží v budoucnu, avšak v období tvorby rezervy závazek reálně ještě nevznikl. U dohadných položek účetní jednotka odhaduje pouze výši reálného závazku, avšak v případě tvorby rezerv nejenže účetní jednotka odhaduje výši budoucího závazku, ale i období vzniku tohoto závazku. (Ryneš, 2019; Šebestíková, 2013)

Tab. 2.1 Porovnání rezerv, časového rozlišení a dohadných položek

	Rezervy	Časové rozlišení	Dohadné položky
Účel	Ano	Ano	Ano
Částka	Ne	Ano	Ne
Období	Ne	Ano	Ano

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.1 Časové rozlišení

Každá účetní jednotka by měla účtovat v souladu se zásadou akruálního principu. Jde o jednu z nejzákladnějších zásad v účetnictví, která říká, že náklady a výnosy se zachycují do období, s nímž věcně a časově souvisí. V praxi se mnohdy setkáváme s tím, že náklad či výnos uskutečňujeme v nynějším období, avšak věcně i časově se týká období jiného, z tohoto důvodu používáme účty skupiny 38 - Přechodné účty aktiv a pasiv, pomocí nichž lze zabránit časovému nesouladu. Mohli bychom konstatovat, že se pomocí časového rozlišení zbavujeme časového nesouladu mezi obdobími, ve kterém dojde k uskutečnění nebo přijetí platby a obdobími ke kterému se váže skutečný náklad nebo výnos. Jestliže účetní jednotka časově nerozlišuje náklady a výnosy, dopouští se značných chyb. V prvé řadě dojde k nesprávnému vykázání nákladů a výnosů do období,

se kterým věcně a časově nesouvisí a rovněž dochází k nesprávnému stanovení základu daně, poněvadž náklady, které se spojují s časovým rozlišením, jsou náklady daňově uznatelné. (Kolektiv autorů, 2019; Dvořáková, 2019)

Náklady a výnosy můžeme časově rozlišovat jen za určitých podmínek a za předpokladu, že známe jejich výši neboli částku, která má být vynaložena či získána, účetní období, kterého se časové rozlišení týká, a účel ke kterému se časové rozlišení vztahuje. Pokud se zaměříme na tvorbu rezerv, tak rezervy nelze považovat za časové rozlišení z důvodu toho, že nesplňují podmínky pro jeho vykázání, poněvadž v případě tvorby rezerv účetní jednotka zná pouze titul pro tvorbu rezerv, avšak období, ke kterému se váže rezerva a výši rezervy pouze odhaduje. (Skálová, 2018)

Účetní jednotka nemusí časově rozlišovat náklady a výnosy v případě, že se jedná o nepodstatné částky nebo jsou tyto náklady a výnosy pravidelně opakující, za těchto okolností není význam časového rozlišení porušen. Každá účetní jednotka si ve své vnitropodnikové směrnici stanoví částku, od které bude náklady a výnosy časově rozlišovat, částky pod stanovovanou hranicí účetní jednotky lze pokládat za nepodstatné. Není nutné časově rozlišovat náklady a výnosy pravidelně opakující, jejichž absence časového rozlišení nevede k zpochybnění věcné a časové spojitosti. Postup, který účetní jednotka uplatňuje při rozhodování, zda je nezbytné náklad či výnos časově rozlišovat a jenž je uveden ve vnitropodnikové směrnici, by neměl být bezdůvodně měněn, avšak eventuelní změna musí být opodstatněna a uvedena v příloze účetní závěrky. (Šebestíková, 2013; Dvořáková, 2019; Machová, 2019)

Do skupiny 38 - Přechodné účty aktiv a pasiv se řadí tyto účty:

- 381 - Náklady příštích období,
- 382 - Komplexní náklady příštích období,
- 383 - Výdaje příštích období,
- 384 - Výnosy příštích období,
- 385 - Příjmy příštích období,
- 388 - Dohadné účty aktivní,
- 389 - Dohadné účty pasivní.

2.3.2 Dohadné účty aktivní a pasivní

Dohadné účty aktivní a pasivní, bývají také nazývány časovým rozlišením v širším pojetí, se aplikují za předpokladu, že je známý účel, pro který se dohadná položka tvoří, a období, ke kterému se částka nákladů či výnosů vztahuje, ale přesná výše nákladů nebo výnosů známá není, tuto výši lze pouze odhadovat. Dohadné položky účetní jednotky tvoří k rozvahovému dni. Jejich tvorba je nezbytná i v případě, kdy účetní závěrka nepodléhá prověření auditora, neboť případná kontrola ze strany finančního úřadu, za předpokladu absence dohadných účtů, odhalí nesprávné stanovení daně z příjmu a účetní jednotce hrozí doměření daně včetně sankcí. Dohadné účty rovněž souvisí se zásadou akruálního principu, tudíž náklady a výnosy je třeba zaúčtovat do období, se kterým věcně a časově souvisí bez ohledu na to, zda je známá jejich přesná částka. Pokud účetní jednotka zná všechny tři atributy, tudíž účel, období i částku nákladu či výnosu, není vhodné, aby byla tato skutečnost vykázaná jako dohadná položka, neboť se jedná o náklad či výnos příštích období. (Landa, 2014; Machová 2018)

2.4 Účetní rezervy

Jedná se o daňově neuznatelné rezervy, tzn., že nejsou z daňového pohledu výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmu. V rámci procesu zjišťování základu daně nezbytného ke stanovení daně z příjmu právnických osob jsou rezervy tvořené na základně účetních předpisů připočitatelnou položkou k účetnímu výsledku hospodaření. Tvorba a vymezení účetních rezerv je v plné kompetenci účetní jednotky, která si tyto skutečnosti stanoví ve své vnitropodnikové směrnici. Účetní jednotky tvoří tyto rezervy z důvodu dodržování zásady opatrnosti a věrného a poctivého zobrazení skutečnosti v účetní závěrce. Rezervy podléhají dokladové inventuře a během inventarizace se zkoumá jejich výše a odůvodněnost. Stěžejní chyba účetních jednotek v českém účetním prostředí je ta, že mnohdy nepovažují tvorbu rezerv za významnou operaci v účetnictví a jejich tvorba je leckdy opomíjena, i když by vedla k věrnějšímu a poctivějšímu obrazu účetnictví a k naplnění zásady opatrnosti. Pokud účetní jednotka nevykáže účetní rezervu, i za předpokladu, že v budoucnosti očekává určitá rizika a ztráty, dopouští se značných chyb ve formě porušení předpisů stanovených ZoÚ. Z toho důvodu je účetní jednotka povinna vykázet účetní rezervy v případě, že tato skutečnost povede k věrnějšímu a poctivějšímu obrazu účetnictví. (Dvořáková, 2019)

Tvorba účetních rezerv se zachycuje na vrub účtu 554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv, či v případě finančních rezerv na vrub účtu 574 - Tvorba a zúčtování

finančních rezerv souvztažně ve prospěch účtu 459 - Ostatní rezervy. Obdobně se tvoří rezervy na daň z příjmu, a to na vrub účtu 591- Daň z příjmu splatná a ve prospěch účtu 453 - Rezerva na daň z příjmu. Čerpání neboli rušení účetních rezerv se provádí na vrub příslušného účtu účtové skupiny 45 a ve prospěch náležitého nákladu. Mezi účetní rezervy se řadí:

- Rezervy na důchody a podobné závazky,
- Rezervy na daň z příjmu,
- Rezervy na rizika a ztráty,
- Ostatní rezervy.

2.4.1 Rezervy na důchody a podobné závazky

Dle vyhlášky č. 500/2002 Sb., § 16 odst. 2 „*vykazuje účetní jednotka tuto rezervu v případě, že má povinnost vyplácet zaměstnancům důchody nebo podobné požitky uložené ji smlouvou nebo právním předpisem*“. V praxi účetní jednotky tuto rezervu tvoří jen v ojedinělých případech.

2.4.2 Rezervy na daň z příjmu

Rezerva na daň z příjmů se vykazuje v případě, kdy okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku řádného vyčíslení daňové povinnosti a zaúčtuje se ve výši předpokládané daně. Dle vyhlášky č. 500/2002 Sb., §16 odst.3.: „*Účetní jednotka uvede položku „Rezerva na daň z příjmů“ ve výši vytvořené rezervy snížené o uhrazené zálohy na daň z příjmů, pokud jsou tyto zálohy nižší než předpokládaná daň. V případě, že jsou tyto zálohy vyšší nebo rovny předpokládané dani položku „Rezerva na daň z příjmů“ v rozvaze neuvede.*“

Mohli bychom konstatovat, že rezerva na daň z příjmu představuje pro účetní jednotku budoucí závazek vůči finančnímu úřadu z titulu daně z příjmu. Účetní jednotka si stanoví dle vlastního odhadu výši daně a v této částce vytvoří rezervu. V období, kdy bude zaúčtovaná skutečná daňová povinnost pak rezervu na daň z příjmu zruší. Účetní jednotka by měla do odhadu splatné daně zohlednit veškeré k základu daně odčitatelné či připočitatelné položky, ale i slevy na dani, aby bylo dosaženo co možná nejlepšího odhadu budoucího závazku. Dalo by se říci, že jde o odhad splatné daně, tedy o závazek, u něhož je účetní jednotka jistá svým věřitelem, lhůtou splatnosti, ale i účelem tvorby,

avšak výši si účetní jednotka jistá není. Účetní jednotka je proto nucena tuto výši odhadovat, neboť bude známá až v okamžiku vyhotovení daňového přiznání. (Autorský kolektiv, 2019; Strouhal, 2014)

V praxi vykazují rezervu na daň z příjmu nejčastěji účetní jednotky, které si nechávají zpracovat daňové přiznání externími daňovými poradci v prodlouženém termínu pro podání. U těchto účetních jednotek dochází k tomu, že okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku řádného vyčíslení daňové povinnosti, v tomto případě zpracování daňového přiznání daňovým poradcem za příslušné zdaňovací období. (Děrgel, 2018)

Rezervou na daň z příjmu se zabývala i Národní účetní rada ve svých interpretacích k českým účetním předpisům. NÚR řešila otázku, zda odhadovanou částku daně z příjmu vykázat raději jako dohadnou položku nikoliv jako rezervu, neboť se jedná o závazek vůči finančnímu úřadu z titulu daně z příjmu za určité zdaňovací období, u kterého je odhadována pouze výše. Mnozí z účetní praxe konstatovali, že jsou tyto skutečnosti specifické především pro tvorbu dohadných položek, nikoliv pro tvorbu rezerv, ale NÚR nepřistoupila ke změně klasifikace rezervy na dohadnou položku, jelikož by tato změna vedla k mnoha zásahům do českých předpisů a k úpravě struktury rozvahy. Interpretace NÚR k rezervě na daň z příjmu rovněž řeší problematiku zaplacených záloh na daň z příjmu a následné vykázání této rezervy. Účetní jednotka, která již zaplatila zálohy na daň z příjmu, sníží o tyto zálohy rezervu na daň z příjmu a vykáže ji pouze ve výši nedoplatku. V situaci, kdy zaplacené zálohy na daň z příjmu převýší očekávanou výši daňové povinnosti, rezerva na daň z příjmu se v rozvaze nevykáže, ale rozdíl mezi zaplacenými zálohami a očekávanou daňovou povinností se promítne do aktiv v rozvaze jako pohledávka. (Mejzlík, 2019)

2.4.3 Rezervy na rizika a ztráty

Rezervy na rizika a ztráty tvoří účetní jednotky za předpokladu, že na základně nynějších skutečností přepokládají v budoucnu rizika a ztráty, avšak nelze vytvářet rezervy na obecná rizika, která nejsou nijak identifikovatelná, např. na podnikatelská rizika. Již dříve zmíněné rezervy účetní jednotka vytváří dle svého uvážení na základě určitých zkušeností z minulých let, apriorních či statistických průzkumů. Rezervy na rizika a ztráty nejsou detailně upravovány žádným právním předpisem, poněvadž je jen na účetní jednotce, zda tyto rezervy bude vytvářet či nikoliv. Mezi rezervy na rizika

a ztráty můžeme zařadit rezervy na ztrátové projekty, rezervy na odměny a bonusy pro zaměstnance vyplývající z smluv nebo rezervy na soudní spory, tvořené na základě očekávané výše náhrady škody. (Ryneš, 2019)

2.4.4 Ostatní rezervy

Mezi ostatní rezervy se řadí rezervy na restrukturalizaci, garanční opravy, smluvní sankce, rizika nekrytá pojištěním a na opravy dlouhodobého majetku, které nepatří mezi rezervy vyjmenované v ZoR, tudíž z hlediska ZDP nejsou daňově účinné. Účetní jednotky tvoří ostatní účetní rezervy z důvodu respektování zásady věrného zobrazení skutečnosti v účetní závěrce, i když se jedná o ryze účetní operaci, tudíž z hlediska ZDP se nejedná o výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmu, není vhodné, aby byla tvorba těchto rezerv opomíjena s ohledem na dodržování této účetní zásady.

Podle §16 odst. 4 vyhlášky č. 500/2002 Sb. „rezervu na restrukturalizaci, lze tvořit a čerpat pouze na náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky“.

Restrukturalizace je proces při, kterém se značně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob provádění činností. V praxi se často jedná o případy, kdy dochází k přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, v dalším případě uzavření provozu nebo utlumení či ukončení části podnikatelských aktivit. Celý proces restrukturalizace probíhá na základě již předem schváleného programu, a to pouze na přímé náklady nevyhnutelné k restrukturalizaci, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky. (Landa, 2014)

Restrukturalizace je proces, se kterým jsou spojena nemalá rizika a ztráty, proto by vrcholný management měl nejprve zvážit, zdali je pro firmu efektivní s ohledem na budoucnost restrukturalizaci provést. Restrukturalizace se nejčastěji provádí za účelem zvýšení výkonnosti podniku nebo zamezení či zvrácení nepříznivého vývoje firmy. Pokud se firma rozhodne odkládat část svého hospodářského výsledku ve prospěch rezervy na restrukturalizaci, sníží tím riziko s tímto procesem spojené. Rezerva na restrukturalizaci nemůže být tvořena na náklady související s přeškolením či přemístěním zaměstnanců, kteří nadále setrvávají v zaměstnaneckém poměru nebo na náklady marketingové povahy. (Děrgel, 2018)

O rezervách na záruční opravy účtují podniky, které poskytují odběratelům určitou záruční lhůtu na své produkty nebo služby. Délka záruční lhůty se odvíjí od typu

produktu či služby, může se jednat o měsíce, ale i roky. Po dobu záruční lhůty podnik vykazuje jen náklady, které nebudou promítnuty ve výnosech, jelikož podnik poskytuje záruční opravy odběratelům bezúplatně, je racionální, aby tyto náklady tvořil rezervy. V období, kdy dojde k prodeji výrobků nebo k poskytnutí služeb, podnik vykazuje výnosy, vzápětí začne tvořit rezervu na vrub nákladů, tím zvýší celkové náklady. V důsledku toho bude výsledek hospodaření snížen o vytvořenou rezervu a podnik bude vykazovat nižší zisk, který je následně rozdělován. V období, kdy vzniknou skutečné náklady na záruční opravy, se rozpuštěním rezervy náklady sníží a zvýší se účetní zisk. (Skálová, 2018)

2.5 Zákonné rezervy

Rezervy tvořené podle zvláštních právních předpisů neboli zákonné rezervy se řídí zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách. Zákon o rezervách upravuje tvorbu rezerv a opravných položek. Daňově účinné rezervy jsou pro účely zjištění základu daně výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmu, tedy výdajem snižujícím základ daně. Tvorba zákonných rezerv nejenže zvyšuje náklady, tím pádem snižuje výsledek hospodaření ve prospěch rezervy, ale skrývá i daňovou výhodu v podobě odročení daňové povinnosti. Odročenou daňovou povinnost však poplatník uhradí finančnímu úřadu v období, kdy dojde ke zrušení zákonné rezervy. Zákonné rezervy se tvoří na vrub účtu 552 - Tvorba a zúčtování zákonných rezerv a souvztačně ve prospěch účtu 451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů. Čerpání zákonných rezerv se provádí opačným způsobem.

Povinnost tvořit zákonné rezervy není ustanovena v žádném právním předpise, je jen na účetní jednotce, zda zákonné rezervy bude vytvářet. Pokud se účetní jednotka rozhodne tyto rezervy tvořit, musí splnit veškeré podmínky uvedené v zákoně o rezervách. V případě, že účetní jednotka netvoří rezervu dle zákona o rezervách a nenaplní podmínky z tohoto zákona vyplývající, nemůže se na takovou rezervu nahlížet jako na rezervu daňově účinnou a takto vytvořenou rezervu lze považovat za rezervu účetní. (Dvořáková, 2019)

Zákonné rezervy dělíme na:

- rezervy na opravy hmotného majetku,
- rezervy na pěstební činnost,
- rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů,

- ostatní rezervy v rozsahu se zákonem o rezervách,
- bankovní rezervy,
- rezervy v pojišťovnictví.

2.5.1 Rezervy na opravu dlouhodobého majetku

Rezerva na opravu dlouhodobého majetku se může tvořit dle ZoR jen na majetek, jehož doba odepisování podle zákona o dani z příjmu je pět a více let, to odpovídá druhé odpisové skupině. Na dlouhodobý majetek zařízený v první odpisové skupině nelze tvořit rezervy, poněvadž doba odepisování tohoto majetku se rovná třem zdaňovacím obdobím. Za opravu dlouhodobého hmotného majetku se podle ZoR nepovažuje technické zhodnocení, které zákon o dani z příjmu v § 33 definuje jako „výdaj na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýšily u jednotlivého majetku v úhrnu ve zdaňovacím období částku 40 000 Kč“.

Prováděcí vyhláška č. 500/2002 Sb. přesně definuje pojem oprava. Podle této vyhlášky se opravou rozumí „odstranění účinků částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Uvedením do provozuschopného stavu se rozumí provedení opravy i s použitím jiných než původních materiálů, dílů, součástí nebo technologií, pokud tím nedojde k technickému zhodnocení.“.

Základním principem rezervy na opravu dlouhodobého majetku je postupné tvoření reálných zdrojů na opravu, jež bude realizována v budoucnu. Rezervy na opravu majetku nejenže představují pro účetní jednotky odložení části výsledku hospodaření, jak je tomu v případě tvorby daňově neuznatelných rezerv, ale také odložení daňové povinnosti, poněvadž jde o daňově uznatelný náklad. (Autorský kolektiv, 2011)

Zákonné rezervy na opravu dlouhodobého majetku mohou tvořit nejen poplatníci daně z příjmu, kteří vedou účetnictví, tudíž jsou účetními jednotkami, ale i poplatníci, kteří vedou daňovou evidenci. Tak tomu není v případě uplatnění zákonných opravných položek, které zákon o rezervách taktéž upravuje. Zákonné opravné položky mohou tvořit pouze účetní jednotky, tedy poplatníci daně vedoucí účetnictví. Je důležité, aby poplatníci vedoucí daňovou evidenci prokazatelně evidovali tvorbu rezervy, avšak její forma není nijak legislativně předepsána. V daňové evidenci se tvorba rezerv zpravidla zaznamenává na inventární kartu rezerv. (Machová, 2019)

Podle ZoR je účetní jednotka povinná tvorbu rezerv zaúčtovat. Není možné tvořit rezervy mimo účetní evidenci. Výjimku mají účetní jednotky, které vedou účetnictví dle Mezinárodních účetních standardů nebo odepisují majetek pomocí metody komponentního odepisování, za těchto okolností není tvorba rezerv podmíněna zaúčtováním. Naopak jsou tyto účetní jednotky povinny vést prokazatelnou evidenci tvorby rezerv. Tvořit daňově uznatelné rezervy na opravy dlouhodobého majetku smějí i poplatníci daně z příjmu, kteří vedou jednoduché účetnictví, jestliže prokazatelně evidují tvorby rezerv. Nejen, že je účetní jednotka povinná tvorbu rezerv zaúčtovat, ale rovněž je nezbytné ji zaevidovat na inventurní kartě rezerv, ve které jsou uvedeny informace o tvorbě rezervy, převážně pak účel tvorby, celková výše rezervy a způsob tvoření rezervy. (Chalupa, 2017)

Tvořit rezervu na opravu dlouhodobého majetku mohou podle ZoR § 7 odst. 1 jen:

- poplatníci mající k hmotnému majetku právo vlastnické,
- organizační složky státu a státní organizace příslušné hospodařit nebo s právem hospodařit s majetkem státu,
- podílové fondy nebo svěřenecké fondy, jejichž součástí hmotný majetek je,
- pachtýři hmotného majetku na základě smlouvy o pachtu obchodního závodu, přičemž k opravám tohoto majetku jsou smluvně písemně zavázáni,
- subjekty procházející reorganizací nebo oddlužením podle zvláštního právního předpisu a jejichž právo ke hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo během insolvenčního řízení ani pravomocným ukončením insolvenčního řízení dotčeno.

Kromě jiných podmínek uvedených v ZoR mají účetní jednotky od 1. 1. 2009 povinnost vytvořit pro potřeby rezervy zvláštní účet v bance vedený v korunách nebo eurech, jenž byl vytvořen výhradně na ukládání prostředků odpovídající rezervě. Legislativní opatření v podobě vázání peněžních prostředků odpovídající rezervě na speciálním účtu v bance má své opodstatnění, a to, aby eliminovalo účetní jednotky, jež snižují daňovou povinnost neoprávněně, poněvadž nemají v úmyslu budoucí opravu na majetku realizovat a takto činí pouze z důvodu daňové optimalizace v obdobích tvorby rezervy. Rezerva na opravu hmotného majetku je daňově uznatelná za předpokladu, že poplatník převede peněžní prostředky, odpovídající rezervě za určité zdaňovací období

v plné výši, na samostatný účet v bance. Nejzazší termín pro převod peněžních prostředků na samostatný účet v bance je termín pro podání daňového přiznání. Pokud nedojde k převodu peněz na samostatný účet v termínu pro podání daňového přiznání nebo nebude převedena celá částka odpovídající rezervě za dané období, nelze následně uplatnit rezervu jako daňově účinnou a rezervy tvořené v uplynulých obdobích musí být zrušeny. Dle ZoR je rovněž důležité, aby prostředky odpovídající rezervě byly čerpány ze samostatného účtu v bance výhradně na účely, na které byly utvořeny. (Chalupa, 2017; Kolektiv autorů, 2019)

Zákon o rezervách upravuje minimální dobu tvorby rezerv na opravu dlouhodobého majetku, a to dvě zdaňovací období. Zákon ale definuje i maximální dobu tvorby rezerv dle odpisových skupin. Správce daně se tímto krokem snaží předejít nekonečné tvorbě rezerv ze strany poplatníků, kteří takto konají jen z důvodu oddálení daňové povinnosti. Účetní jednotka si může ve své vnitropodnikové směrnici stanovit odlišnou hodnotu pro ocenění majetku, jenž považuje za dlouhodobý, než která je určena ZDP. V tomto případě může dojít k situaci, že účetní jednotka vytvoří rezervy na majetek, který však není z hlediska účetnictví považován za dlouhodobý, avšak ZoR se řídí oceněním ustanoveným ZDP. (Dvořáková, 2019)

Tab. 2.2 Maximální doba tvorby rezerv

Odpisová skupina	Počet zdaňovacích období
2. odpisová skupina	3 zdaňovací období
3. odpisová skupina	6 zdaňovacích období
4. odpisová skupina	8 zdaňovacích období
5. odpisová skupina	10 zdaňovacích období
6. odpisová skupina	10 zdaňovacích období

Zdroj: ZoR § 7 odst. 9

Dle ZoR § 7 odst. 3 rezervy na opravu hmotného majetku nelze tvořit na majetek:

- určený k likvidaci,
- u něhož jde o opravy v důsledku škody či jiné nepředvídatelné nebo nahodilé události,
- u něhož jde o opravy, které se pravidelně opakují každý rok,
- k němuž má vlastnické právo poplatník, vůči jehož majetku trvají účinky prohlášení konkursu podle zvláštního právního předpisu.

Pro potřeby stanovení výše rezervy je třeba určit, kdy k plánované opravě dojde a jaké jsou předběžné náklady na opravu hmotného majetku. Výše rezervy taktéž závisí na

druhu hmotného majetku určeného k opravě a charakteru této opravy. Předběžné náklady na opravu majetku lze stanovit na základě rozpočtů, předběžných kalkulací zpracovaných potencionálním dodavatelem, popřípadě znaleckým posudkem. Neměli bychom opomenout fakt, že účetní jednotky, jež jsou plátcí DPH mohou vytvářet rezervy pouze na opravy oceněné bez DPH. Účetní jednotka do výpočtu výše rezervy zahrnuje období, kdy dojde k zahájení tvorby rezervy, avšak období, kdy nastane předpokládaná oprava majetku již do výpočtu nezahrne. Výše rezerv za zdaňovací období se rovná podílu rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období, která uplynou od období zahájení tvorby rezervy do období zahájení opravy, viz vzorec (2.3). Tento způsob výpočtu výše rezerv na opravy dlouhodobého majetku lze označit za způsob „časový“, který je možno aplikovat jak na opravy věcí movitých, tak i na opravy věcí nemovitých. V případě oprav věci movité lze výši rezervy vypočítat taktéž ve vztahu k objemu jeho výkonu v technických jednotkách. Způsob výpočtu výše rezerv ve vztahu k objemu výkonu majetku je nazýván způsobem „výkonovým“, pomocí něhož se výše rezervy vypočítá jako součin podílu rozpočtu nákladů na opravu na jednotku předpokládaného objemu výkonu a objemu skutečného výkonu za zdaňovací období, viz vzorec (2.4). Výše uvedené skutečnosti napovídají tomu, že tvorba rezerv na opravu dlouhodobého majetku rovnoměrně rozloží celkové očekávané náklady na opravu mezi jednotlivá zdaňovací období tvorby. (Ryneš, 2019; Chalupa, 2017)

Vzorec časové metody: (2.3)

$$\text{Rezerva} = \frac{\text{celkové náklady na opravu}}{\text{počet zdaňovacích období tvorby}}$$

Vzorec výkonové metody: (2.4)

$$\text{Rezerva} = \frac{\text{celkové náklady na opravu}}{\text{předpokládaný objem výkonu}} \cdot \text{objem skutečných výkonů za zdaňovací období}$$

Zdroj: Chalupa, 2017

V praxi může dojít k situaci, že účetní jednotka tvoří na opravy určitého majetku více daňově uznatelných rezerv, a to za předpokladu, že plánuje na tomto dlouhodobém majetku uskutečnit více jednotlivých oprav. Účetní jednotka v tomto případě může vytvářet u konkrétního majetku např. rezervu na opravu střechy a rezervu na opravu fasády. ZoR tuto skutečnost nevyvrací, poněvadž nestanovuje maximální počet rezerv na opravy u jednotlivého dlouhodobého majetku. (Autorský kolektiv, 2011)

Účetní jednotka je povinna dle ZoR zrušit již vytvořené rezervy v případě, že nastanou následující situace:

- nedošlo k zahájení opravy v následujícím období po zdaňovacím období, ve kterém se při výpočtu výše rezervy očekávalo, že bude provedena oprava na dlouhodobém majetku, tudíž v následujícím zdaňovacím období vzniká účetní jednotce povinnost zrušit rezervy v celé své výši,
- rezerva nebyla zcela vyčerpaná, a to nejpozději v následujícím období po zdaňovacím období, ve kterém byla oprava zahájena, rezervu či její zůstatek je účetní jednotka rovněž nucena zrušit v následujícím zdaňovacím období,
- došlo k ukončení podnikatelské činnosti nebo jiné výdělečné činnosti či pachtu obchodního závodu,
- v termínu pro podání daňového přiznání nebyly převedeny peněžní prostředky odpovídající rezervě na samostatný účet v bance.

Nejen výše uvedené skutečnosti podněcují účetní jednotku ke zrušení rezervy. Pokud účetní jednotka prodá nebo zlikviduje dlouhodobý majetek, na jehož opravu byla rezerva tvořena, je nutné tuto již vytvořenou rezervu zrušit, jelikož zanikly skutečnosti pro její tvorbu a takto vytvořenou rezervu lze nyní považovat za nadbytečnou a neopodstatněnou. (Chalupa, 2017)

2.5.2 Rezerva na pěstební činnost

Pěstební činností se rozumí podle ZoR § 9 obnova lesa a veškeré výchovné činnosti realizované v porostech do čtyřiceti let jejich věku, ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nemístnou nebo náhradní dřevinou skladbou. V příloze zákona o rezervách jsou uvedeny veškeré výkony, na které lze vytvářet a čerpat rezervu na pěstební činnost. Účetní jednotka může tvořit rezervu na jiné úkony než v příloze uvedené, avšak takto vytvořenou rezervu nelze posuzovat jako daňově účinnou.

Rezerva na pěstební činnost je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmu pro poplatníky daně, kteří povinnost provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů nabyli zvláštním zákonem, tzv. lesním zákonem. Na základě výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³ a rozpočtu nákladů na pěstební činnost si účetní jednotka určí výši této rezervy a v období, kdy dojde k uskutečnění pěstebních činností, proběhne čerpání rezervy. Další podmínka uvedená v ZoR §10a stanovuje, že peněžní prostředky odpovídající výši této rezervy musí být převedeny na speciální účet

v bance nejpozději v termínu pro podání daňového přiznání, jinak tuto rezervu nelze posuzovat jako daňově účinnou.

2.5.3 Ostatní rezervy

Do ostatních rezerv se řadí rezervy vymezující ZoR §10, a to:

- rezervy na odbahnění rybníka,
- rezervy na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezervy na vypořádání důlních škod a
- rezervy, o kterých zákon stanoví, že jde o výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmu.

Účetní jednotky tvořící tyto ostatní zákonné rezervy nesmí opomenout skutečnost, že je nezbytné převést peněžní prostředky odpovídající rezervě dle ZoR §10 na zvláštní účet v bance nejpozději v termínu pro podání daňového přiznání. Dále by bylo zajímavé blíže přiblížit rezervu na odbahnění rybníka. ZoR přesně určuje, co se myslí pojmem odbahnění rybníka, jde o odstranění nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků. Rezerva na odbahnění rybníka se tvoří obdobně jako rezerva na opravu hmotného majetku, která je rovněž upravována ZoR. Podobně jako u rezervy na opravu dlouhodobého majetku, tak i u rezervy na odbahnění rybníka je maximální doba tvorby rezervy limitována zákonem. Z pohledu tvorby této rezervy jde o maximálně deset po sobě jdoucích zdaňovacích období.

2.5.4 Rezerva na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů

Danově uznatelnou rezervu na likvidaci elektroodpadu ze solárních panelů mohou tvořit provozovatelé solárních panelů, kteří jsou dle zákona povinni elektroodpad likvidovat. Provádět likvidaci elektroodpadu ze solárních panelů jsou povinni provozovatelé, jež spravují solární panely, které byly uvedeny na trh do 1. ledna 2013. Provozovatelé spravující solární panely, které byly uvedeny na trh po již zmiňovaném datu, už nejsou povinni elektroodpad likvidovat, poněvadž tato povinnost přechází na výrobce solárních panelů, tudíž provozovatelé hradí částku odpovídající likvidaci v pořizovací ceně investice. Rezerva na nakládání s elektroodpadem je specifická tím, že tvorba této rezervy není podmíněna jejím zaúčtováním, avšak evidenci vytvořené rezervy v rozsahu stanovém v předpisech upravující účetnictví je poplatník daně povinen vést. (Skálová, 2017)

Ačkoliv se bakalářská práce zabývá tvorbou rezerv u podnikatelských subjektů, je třeba uvést a blíže již nespecifikovat, že ZoR upravuje tvorbu dalších daňově uznatelných rezerv, jako jsou rezervy v bankovníctví, které slouží k vyrovnání ztrát souvisejících s uskutečněním poskytnutých bankovních záruk za úvěry a rezervy v pojišťovnictví, jež zabezpečují schopnost pojišťoven plnit závazky ze zajišťovací nebo pojišťovací činnosti.

3 Konfrontace rezerv dle českých a nadnárodních předpisů

3.1 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví vznikly v sedmdesátých letech dvacátého století jako důsledek světové harmonizace účetnictví. Výbor IASC – International Accounting Standard Committee vydávající mezinárodní standardy vznikl v roce 1973 a zprvu vydával standardy IAS – International Accounting Standards, avšak v roce 2001 byl výbor IASC přeměněn na Radu pro mezinárodní účetní standardy IASB – International Accounting Standard Board, která začala vydávat standardy označované jako IFRS – International Financial Reporting Standards. Původní standardy vytvořené před rokem 2001, čili standardy IAS 1 až IAS 41, se stále označují jako standardy IAS a nadále setrvávají v platnosti i po provedených aktualizacích. Rada pro mezinárodní standardy IASB má za cíl zdokonalovat stávající IAS a vydávat nové IFRS, které jsou kvalitní, srozumitelné, vymahatelné a lze je prosadit v celosvětovém měřítku. Účetní závěrka sestavená v souladu s IFRS by měla zahrnovat kvalitní, transparentní a srovnatelné informace, které jsou relevantní pro uživatele. IASB při svém působení spolupracuje s tvůrci národních účetních standardů tak, aby došlo k harmonizaci IFRS s národními standardy jednotlivých zemí. Dalším významným orgánem mezinárodního standardu účetního výkaznictví je poradní sbor IFRS Advisory Council, jehož záměrem je dovolit široké odborné veřejnosti, aby poskytla IASB návrhy a doporučení pro její činnost. Poradní sbor nejen, že spolupracuje s odbornou veřejností, ale i informuje IASB o předpokládaných dopadech plánovaných standardů na uživatele. Důležitým orgánem je i Výbor pro interpretaci Mezinárodních standardů účetního výkaznictví IFRS – IFRS Interpretations Committee, jejímž úkolem je zformulovat interpretace, které vyřeší sporné účetní otázky v souladu se standardy IFRS. (Paseková, 2012; Dvořáková, 2017)

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IFRS obsahují jak samotné standardy, tak i Koncepční rámec. Koncepční rámec byl vydán v roce 1989 a nelze jej označit za klasický standard, nýbrž za teoretické východisko IFRS. Skutečnosti uvedené v Koncepčním rámci neruší ani nenahrazují žádný standard ani interpretaci. Koncepční rámec obsahoval sedm kapitol, avšak v roce 2018 byl vydán aktualizovaný koncepční rámec, který nabyl účinnosti od 1.1.2020 a nyní obsahuje osm kapitol:

- cíl obecného účetního výkaznictví,

- kvalitativní charakteristiky účetních informací,
- účetní závěrka a vykazující jednotka,
- prvky účetní závěrky,
- vykazování v účetních výkazech a odúčtování z výkazů,
- ocenění položek účetní závěrky,
- prezentace a zveřejnění,
- koncept kapitálu a jeho udržení.

Koncepční rámec vymezuje cíl finančního výkaznictví, a to poskytnout finanční informace o účetní jednotce, které mohou být užitečné jak stávajícím a potencionálním investorům, tak i půjčovatelům a dalším věřitelům pro jejich rozhodnutí o poskytování zdrojů jednotce. Dle koncepčního rámce by každá účetní informace uvedená v účetní závěrce měla mít určité kvalitativní vlastnosti. Mezi tyto vlastnosti se řadí relevantnost, věrné zobrazení, srovnatelnost, ověřitelnost, včasnost a srozumitelnost. Novou kapitolou koncepčního rámce je kapitola účetní závěrky a vykazující jednotky, která stanovuje cíle a rozsah účetní závěrky či určení vykazující jednotky. Vykazující jednotkou se rozumí společnost, která je povinna sestavit účetní závěrku nebo se takto rozhodla z vlastního přesvědčení. Koncepční rámec rovněž definuje jednotlivé prvky účetní závěrky, a to prvky rozvahy neboli výkazu finanční pozice, tudíž aktiva, závazky a vlastní kapitál. Kromě prvků rozvahy nelze opomenout to, že Koncepční rámec definuje taktéž prvky výkazu zisku nebo ztráty a ostatního úplného výsledku, tudíž výnosy a náklady. Koncepční rámec se zabývá i vykazáním ve výkazech, a to tak, jestliže položka splňuje náležitou definici a její vykazání poskytne uživatelům účetní závěrky relevantní informace a věrné zobrazení související transakce, je třeba ji vykazat. Proces, při kterém účetní jednotka vyřazuje celé nebo část vykázaného aktiva nebo závazků z výkazu o finanční pozici, je označován za proces odúčtování, kterému se koncepční rámec taktéž věnuje. Koncepční rámec stanovuje následující možné druhy ocenění položek účetní závěrky, a to pomocí historických cen a současné hodnoty, do které se zahrnuje reálná hodnota, hodnota z užívání pro aktiva, vypořádací hodnota pro závazky a současné náklady. Novou kapitolou koncepčního rámce je kapitola prezentace a zveřejnění, která stanovuje požadavky na prezentaci a zveřejnění položek v účetní závěrce. Poslední kapitola koncepčního rámce je věnovaná konceptu udržení finančního kapitálu. Tento koncept říká, že zisk byl vydělán pouze za předpokladu, že čistá aktiva na konci období převýšila čistá aktiva na začátku období po vyloučení rozdělení vlastníkům a příspěvků

vlastníků během období. Obdobně je tomu v případě konceptu udržení fyzického kapitálu. Podle tohoto pohledu je zisk vykazován jen tehdy, pokud výrobní kapacity jednotky na konci období převyší výrobní kapacity na začátku období. (Jílek, 2018; Krupová, 2018; Čížek, 2018)

3.2 Vykazování rezerv dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví

Problematikou rezerv se zabývá dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví standard IAS 37 - Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva. Má se za to, že rezerva představuje závazek, avšak tento závazek se výrazně odlišuje od ostatních obvyklých závazků, jako jsou závazky z obchodních vztahů či časového rozlišení, neboť zde existuje určitá nejistota v čase nebo ve výši budoucích výdajů potřebných k vypořádání. Standard IAS 37 stanovuje pravidla pro určení, ocenění a vykázání rezerv. Tento standard obsahuje definici rezerv, ocenění rezerv a jejich zaúčtování. Rezerva je podle definice považována za závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší. Standard vymezuje i pojem závazek jako současnou povinnost účetní jednotky, která vznikla důsledkem minulé události a jejíž vypořádání vede k odlivu ekonomických zdrojů přinášející účetní jednotce prospěch. Rezervu lze podle standardu zaúčtovat, v případě, že:

- účetní jednotka má současný závazek, který může být smluvní nebo mimosmluvní a jenž vznikl důsledkem minulé události,
- je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude nezbytný odtok peněžních prostředků představující ekonomický užitek,
- lze spolehlivě odhadnout výši závazku.

Je nutné, aby účetní jednotka splnila všechny tři podmínky vymezené standardem neboli vyhověla tzv. testu na rezervu. V opačném případě není rezerva vytvořena v souladu se standardem a takto vytvořenou rezervu nelze vykázat. V určitých sporných případech, kdy účetní jednotka řeší, zda se jedná o současný závazek, tedy rezervu či o podmíněný závazek, musí účetní jednotka určit podle dostupných informací, zda je spíše pravděpodobné, že závazek existuje, v tomto případě vykáže rezervu nebo je spíše nepravděpodobné, že závazek existuje, za těchto okolností jde o podmíněný závazek. (Dvořáková, 2017; Jílek, 2013; Greuning, 2011)

Povinnost zaznamenat rezervu jako závazek do výkazu o finanční pozici neboli do rozvahy a vyjádřit výši této rezervy jako rezervu a současně ji zaznamenat jako náklad má účetní jednotka v případě, že splňuje všechny podmínky ve standardu ustanovené. Standard IAS 37 rovněž nedovoluje, aby účetní jednotka tvořila rezervy na závazky, které účetní jednotce vzniknou až v budoucnosti, poněvadž je tato skutečnost v rozporu s tímto standardem. K rozvahovému dni je nezbytné, aby účetní jednotka poukázala pomocí všech možných postupů a ve složitých případech za přispění názorů odborníků existenci současného závazku.

Nejenže standard IAS 37 definuje pojem rezerva a ustanovuje pravidla pro její tvorbu, ale rovněž vymezuje pojem podmíněný závazek, který se od rezervy výrazně liší. Jak je již výše uvedeno, rezervou se označuje závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší. Podmíněný závazek je ve standardu formulován jako současný závazek, jehož existence bude potvrzena pouze tím, že dojde nebo nedojde k jedné nebo více nejistým budoucím událostem, které nejsou plně pod kontrolou účetní jednotky nebo se jedná o existující závazek vyplývající z minulých událostí, ale nelze jej vykázat, protože není pravděpodobné, že vypořádání závazku bude znamenat odliv zdrojů přinášejících účetní jednotce ekonomický prospěch, anebo výše závazku nemůže být spolehlivě stanovena. Účetní jednotky podle standardu o podmíněném závazku neúčtují, ale informaci o jeho existenci zaznamenávají do přílohy účetní závěrky. (Nerudová, 2009)

Oceňování rezerv se dle standardu provádí pomocí nejlepšího odhadu výdajů, které budou nevyhnutelné k vypořádání současného závazku. Může se jednat o závazek jak smluvního, tak mimosmluvního charakteru. Mimosmluvní závazek lze definovat jako následek obchodních zvyklostí a politik podniku. Společnost svým jednáním v minulosti, publikovanými pravidly a prohlášením utváří u třetí strany, např. u veřejnosti patřičné očekávání, že bude jistým způsobem jednat. Do mimosmluvních závazků můžeme zařadit veškeré služby zákazníkům, které poskytují společnosti nad rámec svých zákonných předpisů nebo postoj společnosti k ochraně životního prostředí. Má se za to, že by účetní jednotka při stanovení výše rezervy měla posoudit všechny nejistoty a rizika. Standard neumožňuje tvořit nadhodnocené ani podhodnocené rezervy, tzn., že se rezervy tvoří v souladu se zásadou opatrnosti. Dlouhodobé závazky, do kterých se řadí i rezervy, se podle Mezinárodních účetních standardů oceňují v současné hodnotě budoucích peněžních výdajů. Diskontování rezerv se nemusí provádět, jestliže časová hodnota peněz není významná vzhledem k době trvání závazku, avšak v opačném případě je nezbytné

částku rezervy diskontovat tak, aby znázorňovala současnou hodnotu budoucích výdajů. Tok času je zohledněn při revizi částky rezervy, která roste a její přírůstky jsou vykázány jako výpůjční náklad. Čerpání rezerv je podle standardu umožněno jen na výdaje, na které byly rezervy zpočátku tvořeny. Na konci účetního období je potřeba přezkoumat výši rezervy a zkontrolovat, zdali jsou splněny všechny podmínky pro tvorbu rezervy, pokud tomu tak není je třeba rezervu zrušit. (Paseková, 2012; Dvořáková, 2017; Honzíková, 2012)

Jak už bylo v předchozím textu nastíněno, výše rezervy musí být určena nejlepším odhadem výdajů potřebných k vypořádání závazku, proto je potřeba, aby se při stanovení výše rezerv vycházelo ze zkušeností z obdobných transakcí v minulých letech. V případě rezervy na záruční opravy se jedná o odhad nákladů na opravy dle reálných nákladů v uplynulých letech. Za předpokladu tvorby rezervy na soudní spory je rovněž důležité, aby se odhad výdajů opíral o názory nezávislých expertů, čili o názory právníků, kteří dle svého uvážení stanoví postavení společnosti v soudním řízení. Pro dosažení nejlepšího odhadu výdajů není vhodné, aby výši rezervy odhadoval výhradně účetní pracovník, neboť jde o proces, do kterého je třeba zapojit i ostatní znalce. Rezerva je nejčastěji oceňována buď:

- nejpravděpodobnějším výsledkem, nebo
- očekávanou hodnotou. (Vašek, 2016)

Účetní jednotka může vykázat rezervy libovolným způsobem, protože IFRS nepředepisuje konkrétní způsob jejich účtování, avšak ustanovuje pravidla pro zveřejnění požadovaných informací v účetní závěrce, účetní jednotka je proto povinna tato pravidla dodržet. IAS 37 uvádí, že v případě rezerv je podstatné, aby účetní závěrka obsahovala informace o:

- stavu rezervy na začátku a na konci období,
- zvýšení rezervy, jak u stávajících, tak u nových rezerv,
- použití rezerv za dané období,
- rozpuštění rezerv bez využití,
- zvýšení způsobené faktorem času. (Bobek, 2012)

3.3 Rezervy tvořené v souladu s IFRS

Rezervy se dle Mezinárodních účetních standardů tvoří nejčastěji na:

- restrukturalizaci,
- smluvní reklamace či záruční opravy,
- nevýhodné smlouvy,
- dekontaminaci či odstranění aktiva,
- soudní spory.

3.3.1 Rezervy na restrukturalizaci

Rezervu na restrukturalizaci je možné vykázat, jestliže splňuje základní předpoklady pro tvorbu rezerv, tudíž jedná se o současný závazek, který vznikl důsledkem minulé události. Je pravděpodobné, že k vyrovnaní závazku bude nezbytný odtok peněžních prostředků a lze spolehlivě odhadnout výši závazku. Standard nejenže stanovuje základní podmínky pro tvorbu rezervy, ale rovněž určuje i jiné podmínky, jež je účetní jednotka povinna dodržet v případě, že vykáže rezervu na restrukturalizaci. První podmínkou účetní jednotky, která má za cíl vytvořit rezervu na restrukturalizaci, je vypracovat podrobný plán restrukturalizace, který obsahuje tyto stěžejní informace o restrukturalizaci:

- obor, nebo jeho část, kterého se restrukturalizace týká,
- místo, které bude restrukturalizací ovlivněno,
- přibližný počet zaměstnanců a jejich umístění či funkce v podniku, kteří budou v důsledku restrukturalizace propuštěni,
- výdaje, které budou z důvodu restrukturalizace vynaloženy,
- období, kdy bude restrukturalizace zahájena.

Druhou podmínkou uznání rezervy na restrukturalizaci je zahájení plánu restrukturalizace nebo zveřejnění jejího plánu a hlavních rysů zainteresovaným osobám, aby tyto osoby nabyly očekávání, že restrukturalizace bude realizována. Restrukturalizace je program, který výrazně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým účetní jednotka svou činnost provádí. Účetní jednotka smí vytvářet rezervy pouze na přímé náklady, jež jsou nezbytné k tomu, aby mohlo dojít k uskutečnění restrukturalizace a nejsou nikterak spojeny s jejími pokračujícími aktivitami. Rezerva je tudíž určena jen na závazky s restrukturalizací přímo spojenými. Standard IAS 37 přímo stanovuje, že nelze tvořit rezervy na náklady související s rekvalifikací a přemístěním zaměstnanců, kteří nadále pokračují v pracovním poměru pro stávající společnost,

marketingové náklady či investice do nového systému a distribučních sítí. (Jílek, 2013; Bobek, 2012)

3.3.2 Rezerva na záruční opravy

Účetní jednotka vykazuje rezervu na záruční opravy v případě, že poskytuje svým zákazníkům na prodané výrobky po dobu několika let záruční opravy a z tohoto důvodu je racionální, aby přistoupila k tvorbě rezerv. Délka záruční doby se odvíjí od sjednané doby ve smlouvě se zákazníkem. Účetní jednotka by měla zjistit, například ze zkušeností z minulých let, zda je velice pravděpodobné, že budou uplatňovány nároky na záruční opravy ze strany zákazníků. V okamžiku, kdy účetní jednotka prodá výrobek, na který se váže záruční lhůta, vzniká jí smluvní závazek ve formě provedení záruční opravy v budoucnu. Za těchto okolností je velice pravděpodobné, že dojde k odtoku peněžních prostředků představující pro účetní jednotku ekonomický prospěch, a proto je žádoucí, aby účetní jednotka co nejlépe odhadla výši nákladu na záruční opravy a následně na tuto částku vytvořila rezervu. (Nerudová, 2009)

3.3.3 Rezerva na nevýhodné smlouvy

Rezerva na nevýhodné smlouvy se vykáže v případě, že náklady ze smlouvy vyplývající převýší jejich očekávané výnosy a společnost nemá možnost od smlouvy odstoupit, například z důvodu vysokých nákladů na odstoupení nebo ve smlouvě sjednaných vysokých sankcí. Na nevýhodné smlouvy je racionální, aby účetní jednotka vykazala rezervu s ohledem na zásadu opatrnosti. (Dvořáková, 2017)

3.3.4 Tvorba ostatních rezerv

Mezi ostatní rezervy, jež můžeme nazvat ekologickými rezervami, u kterých povinnost odstranit aktivum či uvést pozemek do původního stavu vyplývá ze zvláštních právních předpisů se řadí:

- rezerva na dekontaminaci a
- rezerva na odstranění aktiva.

Rezervu na dekontaminaci pozemku lze označit také za rezervu tvořící se z důvodu uvedení pozemku do původního stavu. V praxi se nejčastěji tvoří rezerva na dekontaminaci, konkrétně na obnovu pozemků dotčených těžbou způsobenou těžební společnostmi či na dekontaminaci pozemku způsobenou provozováním chemického závodu, v neposlední řadě na odstranění následků činnosti provozovatele skládky odpadu.

Výši této rezervy účetní jednotka stanoví na základě nejlepšího odhadu nákladů na dekontaminaci či na odstranění škod, které společnost způsobí v průběhu svého působení.

Rezerva na odstranění aktiva je tvořena na náklady související s demontáží či s odstraněním majetku. V okamžiku pořízení aktiva vzniká účetní jednotce závazek v podobě jeho odstranění, ke kterému dochází v období ukončení používání aktiva. Účetní jednotka vytvoří rezervu v odhadnuté výši nákladů na odstranění aktiva a takto vytvořenou rezervu zahrne do pořizovací ceny aktiva.

Účetní jednotky tyto rezervy tvoří na základě povinnosti demontáže, odstranění aktiva nebo uvedení parcely do původního stavu nařízené zvláštním právním zákonem. Rezervu na dekontaminaci či odstranění aktiva je třeba zahrnout do pořizovací ceny majetku a ocenit ji v současné hodnotě budoucích peněžních výdajů, pokud je dopad časové hodnoty peněz na rezervu významný. Povinnost zahrnout náklady odpovídající rezervě na demontáž, odstranění aktiva či uvedení pozemku do původního stavu do pořizovacích nákladů stanovuje standard IAS 16 – pozemky, budovy a zařízení. (Paseková, 2012; Dvořáková, 2017; Kříž, 2009)

Účetní jednotka může tvořit ekologické rezervy v souladu s IFRS i za předpokladu, že povinnost odstranit aktivum či uvést pozemek do původního stavu po ukončení činnosti není předepsaná zvláštním zákonem čili neexistuje zákon ochrany životního prostředí. Může se jednat o tzv. mimosmluvní závazek, kdy společnost vlastníci např. chemický závod veřejně oznámí a svým postojem k životnímu prostředí dá najevo, že s ohledem na politiku ochrany životního prostředí společnosti odkládá následky své chemické kontaminace. Ekologická rezerva se v tomto případě taktéž vykáže na základě nejlepšího odhadu nákladů na dekontaminaci. Jedná se tudíž o současný závazek, který vznikl důsledkem minulé události ve formě mimosmluvního závazku vůči veřejnosti. (Vašek, 2016)

Tab. 3.1 Příklady skutečností vedoucí k tvorbě rezerv

Skutečnost	Lze rezervu vytvořit či nikoliv
Záruční opravy , společnost při prodeji svých výrobků poskytuje kupujícím (odběratelům) po dobu 3 let záruku ve formě opravy výrobku.	Rezerva se vytvoří na základě nejlepšího odhadu nákladů na opravu prodaných výrobků a podle zkušeností z minulých let.
Uzavření obchodního závodu , vedení společnosti se rozhodlo uzavřít jeden ze závodů podniku, tudíž došlo k tzv. restrukturalizaci, ale k rozvahovému dni nebyl oznámen jejich záměr zainteresovaným osobám, ani nebyly učiněny žádné kroky k jeho naplnění.	Nelze vytvořit rezervu , neexistuje tedy skutečnost zakládající závazek, neboť vedení společnosti nevzbudilo u zainteresovaných osob očekávání, že bude prováděna restrukturalizace, tudíž nebyl zveřejněn plán restrukturalizace.
Nevýhodná smlouva , společnost je povinna platit nájemné za pronájem administrativní budovy, i když tyto kancelářské prostory v současnosti nevyužívá kvůli přemístění do jiné lokace, avšak odstoupit od nájemní smlouvy nemůže, např. z důvodu vysokých nákladů na odstoupení či sjednaných vysokých sankcí.	Rezerva se vytvoří , protože jde o současný závazek, který je důsledkem minulé události, tedy o závazek sjednaný v minulosti, který vyplývá z nájemní smlouvy.
Soudní spor , u kterého je dle právních expertů málo pravděpodobné, že dojde k vyrovnání. Společnost pravděpodobně soudní spor vyhraje a nedojde k finančnímu vyrovnání.	Nelze vytvořit rezervu , protože je málo pravděpodobné, že dojde k odtoku peněžních prostředků.

Zdroj: Strouhal, 2014

3.4 Komparace tvorby rezerv dle české účetní legislativy a IFRS

České účetní jednotky používají Mezinárodní standardy účetního výkaznictví jen ve výjimečných případech, a to když jsou obchodními společnostmi emitující cenné papíry na evropském regulovaném trhu, jelikož v roce 2005 vznikla povinnost u těchto společností účtovat dle IFRS. Proces přechodu z českého účetnictví na uplatňování Mezinárodních standardů účetního výkaznictví je velmi složitý a vyvolává značné náklady, a proto se standardem řídí zpravidla dceřiné společnosti, které jsou zapojené do nadnárodních holdingových struktur. (Děrgel, 2018)

Koncept vykazování rezerv dle IFRS je rozdílný oproti vykazování rezerv z pohledu české účetní legislativy. V českém účetním prostředí je u podnikatelských subjektů velmi rozšířená tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku, jedná se o tvorbu daňově uznatelné rezervy, snižující daňový základ poplatníka. Zatímco tvorba daňově neuznatelných rezerv bývá v praxi často opomíjená a účetní jednotky se k této tvorbě mnohdy neschylují, i za předpokladu, že by tato skutečnost vedla k naplnění hlavní zásady v účetnictví, a to věrného a poctivého zobrazení skutečnosti. Pokud se zaměříme na tvorbu rezerv vykazovaných dle IFRS, je potřeba, aby účetní jednotka vykazující dle IFRS tvořila rezervy v souladu s IAS 37 a splnila tak všechny podmínky v tomto standardu uvedené. Jak je již uvedeno v přechozím textu, musí se jednat o současný závazek, který je důsledkem minulé události, musí být pravděpodobné, že v okamžiku vypořádání závazku dojde k odtoku peněžních prostředků a výši závazku je možné spolehlivě odhadnout. Na rozdíl od podnikatelských subjektů účtujících podle českých předpisů, subjekty řídící se IFRS nemohou tvořit rezervy na opravy dlouhodobého majetku, neboť jsou tyto rezervy tvořeny v rozporu s podmínkami uvedenými v IAS 37. Rezervy na opravy dlouhodobého majetku totiž porušují jednu z nejzákladnějších podmínek uznání rezervy, kterou standard stanovuje, a to podmínku, že se musí jednat o současný závazek, který je důsledkem minulé události, nikoliv o budoucí závazek, jak je tomu v případě rezervy na opravy dlouhodobého majetku.

Ve srovnání s IFRS v české účetní legislativě nenajdeme definovaný podmíněný závazek, tento pojem česká účetní legislativa nezná, taktéž problematikou nevýhodných smluv se české předpisy nezabývají, ačkoliv obecně platí požadavek na tvorbu rezervy s ohledem na očekávané rizika a ztráty. České účetní jednotky neprovádí u rezerv diskontování, tudíž nezohledňují časovou hodnotu peněz, zatímco IAS 37 uvádí, že je potřeba rezervu diskontovat, jestliže je dopad časové hodnoty peněz na rezervu

významný. Diskontování je jeden z hlavních rozdílů mezi vykazováním rezerv podle české a nadnárodní normy. Způsob tvorby rezervy na restrukturalizaci dle české účetní legislativy je téměř shodný se způsobem tvorby této rezervy dle IFRS. Z pohledu české i nadnárodní normy je pojem restrukturalizace definován identicky, a to tak, že jde o proces, při kterém se značně mění předmět činnosti společnosti nebo způsob provádění činností. Ačkoliv by se mohlo zdát, že je tvorba rezervy na restrukturalizaci dle těchto předpisů zcela obdobná, IFRS ještě detailněji upravuje podmínky pro plán restrukturalizace a jeho zveřejnění zainteresovaným osobám, a to v případě českých účetních předpisů není podmínkou, avšak je důležité, aby byla rezerva vytvořena na základě schváleného programu restrukturalizace. České účetní jednotky rovněž tvoří rezervu na daň z příjmu ve výši očekávané daňové povinnosti v případě, že okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku řádného vyčíslení daňové povinnosti, avšak standardy neuznávají tvorbu této rezervy. (Paseková, 2012; Tesař, 2015)

Na závěr komparace vykazování rezerv dle české a nadnárodní normy IFRS je třeba celkově zhodnotit vykazování rezerv dle těchto dvou účetních přístupů. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví se ve srovnání s českými účetními předpisy více zaměřují na problematiku tvorby rezerv, protože stanovují speciální požadavky a pravidla, aby mohlo dojít k vykázání těchto položek v účetní závěrce. Oblast oceňování rezerv je dle IFRS rovněž detailněji upravena, protože standard požaduje ocenit rezervu v současné hodnotě budoucích výdajů, tudíž zohlednit časovou hodnotu peněz v případě, že je její dopad na rezervu významný. Dalo by se říci, že IFRS považuje rezervy za významnější položku účetní závěrky než česká účetní legislativa, která problematice rezerv nevěnuje až tak velkou pozornost.

3.4.1 Rezerva na opravu dlouhodobého majetku dle českých standardů a IFRS

Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku je z hlediska ZDP považována za náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmu a v důsledku toho si získala určitou oblibu mezi podnikatelskými subjekty. Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku je upravována ZoR, jenž stanovuje podmínky pro její vykázání v podobě daňově uznatelného nákladu. Rezerva na opravy dlouhodobého majetku je mezi podnikatelskými subjekty velmi rozšířená, avšak její tvorba ze strany účetních jednotek od roku 2009 výrazně poklesla, a to důsledkem povinnosti vázat peněžní prostředky odpovídající rezervě na zvláštním účtu v bance. Smyslem této legislativní povinnosti je zabránit, aby

účetní jednotky tvořily rezervy na opravu dlouhodobého majetku jen z důvodu pozitivního daňového dopadu, tedy jen z důvodu optimalizace daňové povinnosti a její tvorba nebyla nijak opodstatněna. Může nastat situace, kdy účetní jednotka tvoří několik zdaňovacích období daňově uznatelnou rezervu na opravu dlouhodobého majetku, avšak k uskutečnění opravy nikdy nedojde z důvodu provedení likvidace či prodeje majetku, na který byla rezerva tvořena. Účetní jednotka tímto krokem sníží výsledky hospodaření v obdobích tvorby rezervy, aniž by bylo tohle snížení nějak odůvodněné. Mohli bychom konstatovat, že tvorba daňově uznatelné rezervy negativně ovlivňuje věrné a poctivé zobrazení skutečnosti účetní závěrky v obdobích její tvorby, neboť k snižování výsledku hospodaření dochází již před plánovaným provedením opravy, a to i za předpokladu, že oprava nebude provedena, tudíž je snížení výsledku hospodaření v letech tvorby neopodstatněné. (Zelenková, 2010)

V českém účetním prostředí je tolerována tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku a zároveň ukotvena možnost komponentního odepisování v důsledku světové harmonizace účetnictví, poněvadž nadnárodní účetní standardy IFRS neumožňují tvorbu rezervy na opravu dlouhodobého majetku a namísto této skutečnosti aplikují komponentní odepisování, z toho důvodu došlo k implementaci komponentního odepisování do české účetní legislativy. Mohli bychom říci, že komponentní odepisování lze označit za alternativní metodu k tvorbě rezervy na opravu dlouhodobého majetku. Od roku 2010 je možné v českém účetnictví majetek komponentně odepisovat za předpokladu splnění určitých podmínek, které stanovuje vyhláška č. 500/2002 Sb., konkrétně § 56a. Mezi tyto podmínky patří, že komponenta musí být z hlediska výše ocenění významná vzhledem k výši ocenění celého dlouhodobého majetku a doba životnosti této komponenty se musí výrazně lišit od doby životnosti celého dlouhodobého majetku. Metodu komponentního odepisování je možné aplikovat, jestliže její uplatnění povede k věrnějšímu a poctivějšímu obrazu účetnictví a finanční situace účetní jednotky. Pokud se účetní jednotka rozhodne majetek komponentně odepisovat, dojde k tomu, že jednotlivá část majetku neboli komponenta bude odepisována odděleně od zbylé části dlouhodobého majetku.

V rámci životnosti celého dlouhodobého majetku se komponenta jednou či vícekrát obmění podle dané životnosti jednotlivé komponenty. Jakmile se komponenta blíží ke konci své životnosti a nastane čas její výměny, dojde ke snížení ocenění dlouhodobého majetku o danou komponentu, avšak o nově pořízenou komponentu se ocenění

dlouhodobého majetku zvýší. Jak už bylo výše uvedeno, nová komponenta bude rovněž odděleně odepisována. Komponentní odepisování vede k věrnějšímu obrazu účetnictví, neboť výsledek hospodaření je zatížen pouze odpisy, nikoliv kombinací odpisů a nákladů na opravu, jak je tomu při uplatňování běžných odpisů. Je patrné, že tato metoda rovnoměrněji zatěžuje účetní jednotku svými náklady a v okamžiku, kdy vznikne skutečný náklad, nedochází k ohrožení účetního výsledku hospodaření. Povinnost komponentně odepisovat není v českém účetním prostředí legislativně ustanovena, je jen na účetní jednotce, zdali tuto možnost využije či nikoliv. Problematika komponentního odepisování úzce souvisí s problematikou tvorby rezervy na opravy dlouhodobého majetku a je racionální, aby účetní jednotka, která nevyužije možnost komponentně odepisovat, tvořila na budoucí velký náklad v podobě opravy rezervu a zabránila tak negativnímu vlivu tohoto nákladu na výsledek hospodaření. (Novák, 2011)

Pokud se zaměříme na problematiku tvorby rezerv na opravy dlouhodobého majetku podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, zjistíme, že standardy neumožňují tvorbu těchto rezerv, poněvadž tyto rezervy nesplňují předpoklady pro vykazání rezerv, které určuje standard IAS 37 - Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva. Jak již bylo v předchozí kapitole uvedeno, rezerva na opravy dlouhodobého majetku nemůže být v rozvaze vykazána, neboť se nejedná o současný závazek, který vznikl důsledkem minulé události, jak je ustanoveno ve standardu, ale jedná se budoucí závazek, na který dle IFRS není možné tvořit rezervu.

Ačkoliv IFRS neumožňuje vytvářet rezervy na opravy dlouhodobého majetku, je tato skutečnost nahrazena komponentním odepisováním, jež upravuje standard IAS 16 – Pozemky, budovy a zařízení. V případě, že se majetek skládá z více jednotlivých oddělených částí, tzv. komponent, a mají tyto části rozdílnou dobu životnosti, je podle IFRS nezbytné, aby byly tyto komponenty odděleně odepisovány. Komponenty se odděleně sledují a odepisují po celou dobu své životnosti. (Dvořáková, 2017)

4 Analýza tvorby rezerv v rámci účetní závěrky dle českých předpisů

4.1 Charakteristika vybrané společnosti

Vybraná společnost MARAF, a.s. je průmyslovým podnikem se zaměřením na strojírenskou výrobu, která vznikla v roce 1991 a nyní zaujímá na svém trhu pevné postavení. Společnost se zaměřuje na individuální jednorázovou výrobu, malosériovou, ale i opakovanou výrobu. Společnost vyrábí strojní zařízení, důlní stroje, montážní celky a svařence. Společnost nejen, že strojní zařízení a montážní celky vyrábí, ale rovněž provádí montáže těchto zařízení. Společnost je specifická tím, že se svými obchodními partnery spolupracuje již ve stádiu vývoje, výroby a projektové dokumentace, aby bylo dosaženo co možná největší efektivity výroby. Společnost zaměstnává více jak 115 zaměstnanců. Z pohledu kategorizace účetních jednotek ustanovené v ZoÚ se jedná o účetní jednotku střední kategorie. Společnost rovněž podléhá každoročnímu auditu účetní závěrky.

Společnost používá pro svou činnost ekonomický a informační software Helios Orange, který je určen převážně pro malé a střední podniky. Software je mezi podniky velmi rozšířený a přizpůsobí se potřebám jednotlivých společností dle oblasti jejich podnikání, v našem případě tedy strojírenské výrobě. Z hlediska účetnictví software podporuje finanční a manažerské účetnictví, kalkulaci nákladů, mzdovou problematiku, ale i vykazování dle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví – IFRS.

Společnost oceňuje dlouhodobý majetek prostřednictvím pořizovacích cen od hranice stanovené ZDP, tudíž hmotný majetek od vymezené hranice 40 tisíc korun a nehmotný majetek od hranice 60 tisíc korun. Dlouhodobý majetek, který byl vyroben vlastní činností, se oceňuje vlastními náklady, které byly na majetek vynaloženy. Společnost dlouhodobý majetek odepisuje na základě stanoveného odpisového plánu rovnoměrným způsobem a odepisování je zahajováno následující měsíc po měsíci, ve kterém došlo k zařazení majetku do užívání. Doba odepisování majetku závisí na předpokládané době použitelnosti jednotlivého dlouhodobého majetku.

4.2 Postoj společnosti k tvorbě rezerv

Společnost podle nejnovějších účetních závěrek netvoří daňově uznatelné rezervy, tedy zákonné, ale ani účetní rezervy, jež účetní jednotky vytváří s ohledem na dodržování

určitých zásad v účetnictví. Dle vyjádření finančního manažera společnost netvoří rezervy, poněvadž nepocituje důvod, jenž by podnítil společnost rezervy vytvářet.

Společnost provádí opravy na dlouhodobém majetku, avšak na tyto opravy netvoří stejnojmenné rezervy, jež upravuje ZoR, jelikož neshledává důvod pro jejich tvorbu. V některých případech by tvorba daňově uznatelných rezerv nebyla možná, poněvadž by společnost nesplnila podmínky pro vykazání těchto rezerv, které ZoR stanovuje. V případě, že se společnost rozhodne realizovat opravu na dlouhodobém majetku, k realizaci této opravy dojde do jednoho roku, má tedy krátkodobý charakter a na takovou opravu nelze vytvořit zákonnou rezervu, jelikož ZoR stanovuje minimální dobu tvorby rezervy na opravy dlouhodobého majetku, a to dvě zdaňovací období. Společnost netvoří zákonné rezervy na opravu dlouhodobého majetku rovněž z důvodů větší administrativní zátěže a povinnosti vázat peněžní prostředky odpovídající rezervě na zvláštním účtu v bance. Společnost by v mnohých případech neměla možnost tvořit rezervy na opravy dlouhodobého majetku z důvodu toho, že by se jednalo o technické zhodnocení, čímž se dle ZDP myslí výdaje na dokončené nástavby, přístavby, stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace, které by převýšily částku 40 tisíc korun. Ačkoliv společnost provádí opravy na určitém dlouhodobém majetku, preferuje raději investování do nového majetku a náhradu starého dlouhodobého majetku majetkem novým, např. náhrada starého stroje novým strojem.

4.3 Tvorba rezervy na opravy dlouhodobého majetku ve vybrané společnosti

Vybraná společnost sice netvoří rezervy na opravy dlouhodobého majetku, nicméně následující text bude věnován analýze dopadu tvorby této rezervy na výsledek hospodaření za předpokladu, že společnost dospěje k rozhodnutí rezervy na opravy dlouhodobého majetku vytvářet. V případě, že společnost přistoupí k tvorbě rezerv, dojde k rovnoměrnému rozložení budoucího očekávaného nákladu v podobě opravy mezi jednotlivá období tvorby. Náklady na opravy rovnoměrně zatíží dílčí výsledky hospodaření v období tvorby rezervy a následně v období vzniku skutečného nákladu, zásluhou rozpuštění již vytvořené rezervy nedochází k výraznému snížení či ohrožení výsledku hospodaření. Pokud společnost předpokládá, že v budoucnu provede opravu, která vyvolá značné náklady, je racionální, aby na tuto skutečnost vytvářela rezervy, tudíž zahrnovala několik zdaňovacích období do nákladu určitou částku a vytvořila tak nezbytné zdroje pro budoucí opravu. Jestliže se společnost rozhodne tvořit daňově

uznatelné rezervy na opravy dlouhodobého majetku, nejenže tato skutečnost má za důsledek účetní dopad, ale i daňový dopad v podobě snížení daňové povinnosti v období tvorby rezervy. Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku je podle ZDP výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmu, pokud jsou splněny veškeré podmínky ustanovené v ZoR, a proto je rovněž na místě zhodnotit dopad tvorby této rezervy v podobě snížení daňové povinnosti v určitém zdaňovacím období.

4.3.1 Struktura dlouhodobého majetku ve společnosti

Společnost eviduje na kartě majetku mnoho aktiv, na které lze tvořit rezervy na opravu dlouhodobého majetku, avšak pro účely bakalářské práce byl vybrán dlouhodobý majetek s nejvyšší pořizovací cenou, aby bylo dosaženo co možná nejvýraznější vypovídající schopnosti z tvorby této rezervy. Jedná se o horizontální obráběcí stroj, který byl pořízen do společnosti v druhé polovině roku 2014 významným dodavatelem v oblasti strojního vybavení. Horizontální obráběcí stroj používá společnost pro svoji výrobní činnost a z hlediska odpisových skupin se řadí do 2. odpisové skupiny. Jeho pořizovací cena činila 24 281 786 korun českých. Na nákup horizontálního obráběcí stroje byla poskytnuta částečně dotace na rozvoj z fondu Evropské unie s programem na podporu investic výrobního charakteru. Dotace měla podobu jak přímé dotace na nákup dlouhodobého majetku, tak i podobu dotace na poskytnutí investičního úvěru a podporu financování neboli úrokového krytí. Další výrazná část pořizovací ceny majetku byla kryta dlouhodobým investičním úvěrem, který společnosti poskytla Česká spořitelna, a.s. Zbýlá část pořizovací ceny stroje odpovídající deseti procentům z celkové pořizovací ceny byla kryta vlastními zdroji.

Opravy na horizontálním obráběcím stroji se provádí v různých intervalech a v odlišném rozsahu. Provozní opravy na dlouhodobém majetku se provádí každoročně dle stanovených normohodin provozu stroje. Opravy většího rozsahu, tzv. generální, se na stroji provádí v desátém či v patnáctém roce užívání.

Tab. 4.1 Příklady učiněných oprav na stroji v roce 2019

Druh opravy	Cena v Kč bez DPH
Oprava frézovací hlavy	353 770
Diagnostika rozsahu poškození stroje	22 214
Oprava filtračního čidla	15 234

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2 Tvorba daňově neúčinné rezervy na opravu dlouhodobého majetku

Horizontální obráběcí stroj byl, jak již bylo dříve zmíněno, pořízen do společnosti v druhé polovině roku 2014. Dodavatel tohoto strojního zařízení doporučuje provést na stroji tzv. generální opravu středního charakteru v desátém roce užívání stroje, v našem případě tedy v roce 2024. Dle poskytnutých informací od dodavatele by se předpokládáné náklady na generální opravu pohybovaly okolo 60 % z celkové pořizovací ceny stroje, tzn. 60 % z částky 24 281 786 Kč, tudíž by se jednalo o částku 14 569 072 korun českých. Společnost sice netvoří rezervu na opravu, ani není zcela přesvědčená, zda generální opravu na majetku v budoucnu provede, avšak bylo by zajímavé zanalyzovat tvorbu rezervy na opravu dlouhodobého majetku v případě, že by se společnost rozhodla generální opravu v roce 2024 provést. Pro účely bakalářské práce budeme předpokládat, že v roce 2020 společnost dojde k určitému přesvědčení a začne na generální opravu vytvářet rezervy. Horizontální obráběcí stroj společnost eviduje na kartě dlouhodobého majetku od roku 2014 v rámci 2. odpisové skupiny, tudíž jeho doba odepisování je pět let, a proto v současném období je již dle karty dlouhodobého majetku daňově odepsán, avšak účetně se majetek nadále odepisuje dle stanoveného odpisového plánu společnosti. ZoR nezmiňuje skutečnost, že není možné tvořit daňově účinnou rezervu na opravy dlouhodobého v případě, že došlo k plnému daňovému odepsání majetku, na jehož opravu má být rezerva tvořena. V našem případě, když vezmeme v úvahu to, že se jedná o daňově odepsaný majetek a společnost již v minulosti uplatnila daňové odpisy stroje v plné výši, jeví se jako racionálnější varianta tvorby daňově neuznatelné rezervy na generální opravy stroje. Rezerva na generální opravy stroje rovněž není považována za daňově účinnou, jelikož nesplňuje veškeré podmínky stanovené v ZoR, neboť ZoR vymezuje maximální dobu tvorby rezervy na tři zdaňovací období a v našem případě bude tvorba rezervy

probíhat čtyři zdaňovací období. Výpočet výše rezervy byl proveden na základě vzorce (2.3).

Tab. 4.2 Maximální doba tvorby rezervy dle ZoR na generální opravu stroje

Odpisová skupina	Počet zdaňovacích období
2. odpisová skupina	3 zdaňovací období

Zdroj: ZoR

$$\text{Rezerva} = \frac{\text{celkové předpokládané náklady na generální opravu}}{\text{počet zdaňovacích období od okamžiku začátku tvorby rezervy do okamžiku zahájení opravy}}$$

$$R = \frac{14\,569\,072}{4} = 3\,642\,268 \text{ Kč.}$$

Tab. 4.3 Tvorba rezervy na generální opravu horizontálního obráběcího stroje

Text účetního případu	Částka v Kč	MD	D
Účetní období 2020			
Tvorba rezervy na opravu stroje	3 642 268	554	459
Účetní období 2021			
Tvorba rezervy na opravu stroje	3 642 268	554	459
Účetní období 2022			
Tvorba rezervy na opravu stroje	3 642 268	554	459
Účetní období 2023			
Tvorba rezervy na opravu stroje	3 642 268	554	459
Účetní období 2024			
Rozpuštění rezervy na opravu stroje	14 569 072	459	554
FAP – za provedení generální opravy	15 000 000	511	321
VBÚ – úhrada faktury za opravu stroje	15 000 000	321	221

Zdroj: Vlastní zpracování

Bylo by neadekvátní se domnívat, že předpokládané náklady na opravu jsou ve stejné výši jako celkové náklady, které budou v budoucnu na opravu stroje vynaloženy. Předpokládané náklady na generální opravu stroje jsme dle informací od dodavatele stanovili na 14 569 072 korun českých. Celkové náklady na generální opravu jsou pro

účely bakalářské práce stanovené na 15 000 000 korun českých, jelikož se nemohou rovnat předpokládané částce, neboť existují určité faktory, např. růst mezd dělníků, růst cen materiálu, které mohou celkovou částku ovlivnit a jež dodavatel zohlední ve své ceně služby.

4.3.3 Analýza dopadu tvorby daňově neúčinné rezervy na výsledky hospodaření

Pokud se společnost rozhodne tvořit rezervu na opravu stroje dle Tab. 4.4, tak se zvýší celkové náklady společnosti o 3 642 268 Kč v jednotlivých letech tvorby a následně se rovněž sníží o totožnou částku i účetní výsledek hospodaření, jenž je určen k rozdělení.

Tab. 4.4 Tvorba rezervy na generální opravu a její dopad na výsledky hospodaření v období tvorby

Výkaz zisků a ztrát 2020–2023			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
554	3 642 268	66x	1 000 000
Celkem náklady	213 642 268	Celkem výnosy	243 000 000
VH	29 357 732	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Účetní výsledek hospodaření = 29 357 732 + **3 642 268** (daňově neuznatelná rezerva) = 33 000 000.

ZD společnosti = 33 000 000 · 19 % = **6 270 000** Daňová povinnost za jednotlivé zdaňovací období 2020-2023. Jelikož se společnost rozhodla tvořit daňově neuznatelnou rezervu na opravu stroje, je nutné o vytvořenou rezervu zvýšit účetní výsledek hospodaření. Základ daně se tudíž v období tvorby rezervy rovná základu daně za předpokladu, že se společnost nerozhodne rezervy vytvářet a rovněž bude shodná v obou případech i výsledná daňová povinnost.

Tab. 4.5 Výsledky hospodaření společnosti za předpokladu, že společnost nebude vytvářet rezervy na generální opravu stroje

Výkaz zisků a ztrát 2020–2023			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
X	X	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 000 000	Celkem výnosy	243 000 000
VH	33 000 000	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$ZD = 33\,000\,000 \cdot 19\% = 6\,270\,000$ = Daňová povinnost za jednotlivá zdaňovací období 2020–2023.

V roce 2024 bude provedena generální oprava strojního zařízení, jejíž náklady činí 15 000 000 Kč. Tato skutečnost výrazně zvýší celkové náklady společnosti, avšak s přispěním rezervy, viz Tab. 4.6, v celkové částce 14 569 072 Kč a jejího následného rozpuštění, jež pokryje výrazné náklady na opravu, díky čemuž nedojde k markantnímu snížení výsledku hospodaření. V případě, že společnost nevytvoří rezervy na opravu stroje, dojde k značnému nárůstu nákladů, které nelze ničím kompenzovat. Výsledek hospodaření roku 2024, viz Tab. 4.7, za předpokladu, že nejsou rezervy tvořeny, rapidně klesá a při dalších náhlých markantních nákladech v tomto období by mohlo dojít k jeho ohrožení.

Tab. 4.6 Rozpuštění vytvořené rezervy v období uskutečnění opravy a její následný dopad na výsledek hospodaření

Výkaz zisků a ztrát 2024			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
554	-14 569 072	66x	1 000 000
511	15 000 000	X	X
Celkem náklady	210 430 928	Celkem výnosy	243 000 000
VH	32 569 072	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Účetní výsledek hospodaření = $32\,569\,072 + (-14\,569\,072) = 18\,000\,000$

$ZD = 18\,000\,000 \cdot 19\% = 3\,420\,000$ = Daňová povinnost za zdaňovací období 2024.

V roce 2024, kdy dochází k rozpuštění rezervy se snižuje účetní výsledek hospodaření společnosti o vytvořenou daňově neuznatelnou rezervu. Daňová povinnost je tudíž, za

předpokladu rozpuštění rezervy, shodná s daňovou povinností v případě, že společnost nevytváří rezervy na výrazný náklad v podobě opravy.

Tab. 4.7 Dopad uskutečněné opravy strojního zařízení na výsledek hospodaření v případě, že není vytvořena rezerva na opravu dlouhodobého majetku

Výkaz zisků a ztrát 2024			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
511	15 000 000	66x	1 000 000
Celkem náklady	225 000 000	Celkem výnosy	243 000 000
VH	18 000 000	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$$ZD = 18\,000\,000 \cdot 19\% = 3\,420\,000 = \text{Daňová povinnost za zdaňovací období 2024}$$

4.3.4 Tvorba daňově účinné rezervy na opravu dlouhodobého majetku

Společnost v roce 2019 provedla na horizontálním obráběcím stroji opravu v podobě opravy frézovací hlavy v částce 353 770 korun. Společnost na tuto opravu nevytvářela daňově uznatelnou rezervu na opravy dlouhodobého majetku, avšak nyní se budeme zabývat tím, jak by se změnily skutečnosti, kdyby společnost na tuto opravu daňově účinnou rezervu vytvářela.

Rezerva na opravu dlouhodobého majetku je považována za daňově uznatelnou, jestliže splňuje veškeré podmínky ustanovené v ZoR. Horizontální obráběcí stroj, na jehož opravu byly rezervy tvořeny, se řadí do 2. odpisové skupiny, tudíž doba jeho odepisování je pět zdaňovacích období, a to odpovídá podmínce předepsané v ZoR. Podmínka vlastnictví je rovněž splněna, jelikož jde o majetek, k němuž má společnost právo vlastnické. Aby se jednalo o daňově uznatelnou rezervu, je potřeba pro účely bakalářské práce předpokládat, že peněžní prostředky odpovídající rezervě byly v každém období tvorby rezervy převáděny na speciální účet v bance, a to do termínu pro podání daňového přiznání. Legislativní podmínka vázat peněžní prostředky odpovídající rezervě na zvláštním účtu v bance je v tomto případě taktéž splněna.

Celkové náklady na opravu stroje v současné době známe, poněvadž oprava již byla na stroji provedena, avšak v případě, že by se společnost rozhodla vyvářet rezervy na opravy tohoto zařízení, stanovila by předpokládané náklady na opravu na základě předběžných nabídek zpracovaných dodavatelem tohoto strojního vybavení. Bylo by nepatřičné se domnívat, že předběžná nabídka ze strany dodavatele by byla vyčíslena

v totožné částce, jež byla v budoucnu fakturovaná, z tohoto důvodu budeme pracovat s částkou 350 000 korun. Pro účely bakalářské práce bereme v úvahu skutečnost, že společnost měla v úmyslu vytvářet daňově účinné rezervy, tudíž je nezbytné, aby doba tvorby rezerv nepřekračovala maximální dobou ustanovenou v ZoR. Stroj je zařazen do 2. odpisové skupiny, proto maximální doba tvorby rezerv je stanovena na 3 zdaňovací období. Jelikož oprava byla na stroji provedena v roce 2019, budeme předpokládat, že společnost zahájila tvorbu rezervy v roce 2016, tudíž podmínka maximální doby tvorby rezerv je rovněž splněna. Celková výše rezervy byla vypočtena dle vzorce (2.3).

$$\text{Rezerva} = \frac{\text{celkové náklady na opravu}}{\text{počet zdaňovacích období tvorby rezervy}}$$

$$R = \frac{350\,000}{3} = 116\,666,666 \div 116\,667$$

Tab. 4.8 Tvorba daňově účinné rezervy na opravu strojního zařízení

Text účetního případu	Částka v Kč	MD	D
Účetní období 2016			
Tvorba rezervy na opravu stroje	116 667	552	451
Převod peněžních prostředků na zvláštní účet	116 667	221.2	221.1
Účetní období 2017			
Tvorba rezervy na opravu stroje	116 667	552	451
Převod peněžních prostředků na zvláštní účet	116 667	221.2	221.1
Účetní období 2018			
Tvorba rezervy na opravu stroje	116 667	552	451
Převod peněžních prostředků na zvláštní účet	116 667	221.2	221.1
Účetní období 2019			
Rozpuštění rezervy na opravu stroje	350 001	451	552
FAP – za provedení opravy stroje	353 770	511	321
VBÚ – úhrada faktury ze zvláštního účtu	350 001	321	221.2
VBÚ – úhrada doplatku	3 769	321	221.1

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.5 Analýza dopadu tvorby daňově účinné rezervy na výsledky hospodaření

Tab. 4.9 Dopad tvorby daňově uznatelné rezervy na výsledek hospodaření 2016

Výkaz zisků a ztrát 2016			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
552	116 667	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 116 667	Celkem výnosy	243 000 000
HV	32 883 333	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.10 Dopad tvorby daňově uznatelné rezervy na výsledek hospodaření 2017

Výkaz zisků a ztrát 2017			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
552	116 667	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 116 667	Celkem výnosy	243 000 000
HV	32 883 333	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.11 Dopad tvorby daňově uznatelné rezervy na výsledek hospodaření 2018

Výkaz zisků a ztrát 2018			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
552	116 667	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 116 667	Celkem výnosy	243 000 000
HV	32 883 333	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$ZD = 32\,883\,333 \div 32\,883\,000 \cdot 0,19 = 6\,247\,770$ Daňová povinnost za jednotlivá zdaňovací období 2016-2018, kdy docházelo k tvorbě rezervy. V období tvorby daňově uznatelné rezervy, viz Tab. 4.9–4.11, se celkové náklady společnosti za jednotlivá období tvorby 2016–2018 zvyšují o částku 116 667 Kč. Následně se výsledek hospodaření snižuje o částku vytvořené rezervy a tím pádem dochází i k poklesu daňové povinnosti společnosti o 22 230 Kč v jednotlivých letech tvorby rezervy.

Tab. 4.12 Výsledky hospodaření společnosti za předpokladu nevytvoření rezervy

Výkaz zisků a ztrát 2016-2018			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
X	X	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 000 000	Celkem výnosy	243 000 000
HV	33 000 000	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$ZD = 33\,000\,000 \cdot 0,19 = 6\,270\,000$ Daňová povinnost za jednotlivá zdaňovací období 2016–2018 v situaci, kdy společnost netvoří rezervy.

Tab. 4.13 Čerpání daňově uznatelné rezervy a její dopad na výsledek hospodaření v období vzniku skutečného nákladu

Výkaz zisků a ztrát 2019			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
552	-350 001	66x	1 000 000
511	353 770	X	X
Celkem náklady	210 003 769	Celkem výnosy	243 000 000
HV	32 996 231	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$ZD = 32\,996\,231 \div 32\,996\,000 \cdot 0,19 = 6\,269\,240$ Daňová povinnost v období rozpuštění rezervy.

Ve zdaňovacím období 2019 byla provedena na stroji oprava frézovací hlavy, jejíž náklady činily 353 770 Kč. Tato oprava zvýšila celkové náklady společnosti, avšak v případě, že by společnost rozpustila vytvořenou rezervu, viz Tab. 4.13, v částce 350 001 Kč, došlo by ke kompenzaci nákladů na opravu o částku vytvořené rezervy. V období, kdy byla provedena oprava, se výsledek hospodaření následně zvýšil o částku 350 001 Kč. Celková daňová povinnost v období čerpání rezervy se zvýšila o částku 66 500 Kč, neboť tvorba daňově uznatelných rezerv v sobě ukrývá výhodu v podobě oddálení daňové povinnosti, ale až do okamžiku rozpuštění rezervy.

Tab. 4.14 Výsledek hospodaření společnosti v období vzniku nákladu na opravu

Výkaz zisků a ztrát 2019			
Náklady		Výnosy	
501	160 000 000	601	240 000 000
521	50 000 000	64x	2 000 000
511	353 770	66x	1 000 000
Celkem náklady	210 353 770	Celkem výnosy	243 000 000
VH	32 646 230	X	X

Zdroj: Vlastní zpracování

$ZD = 32\,646\,230 \div 32\,646\,000 \cdot 0,19 = 6\,202\,740$ Daňová povinnost v období vzniku nákladu na opravu.

V následující tabulce, Tab. 4.15, je uvedena daňová povinnost, kterou společnost zaplatí v obdobích tvorby daňově uznatelné rezervy, a daňová povinnost, jež společnost uhradí za předpokladu, že rezervy nebude vytvářet. Celková daňová povinnost v letech 2016–2018 je v obou případech téměř identická, avšak v případě, že společnost vytváří daňově účinné rezervy, vzniká zde celková daňová úspora ve výši 190 Kč.

Tab. 4.15 Komparace daňové povinnosti ve zdaňovacích obdobích 2016–2019

Daňová povinnost za zdaňovací období 2016-2019		
zdaňovací období	s tvorbou daňově účinných rezerv	bez tvorby rezerv
2016	6 247 770	6 270 000
2017	6 247 770	6 270 000
2018	6 247 770	6 270 000
2019	6 269 240	6 202 740
Celkem daňová povinnost	25 012 550	25 012 740
Celková daňová úspora		190

Zdroj: Vlastní zpracování

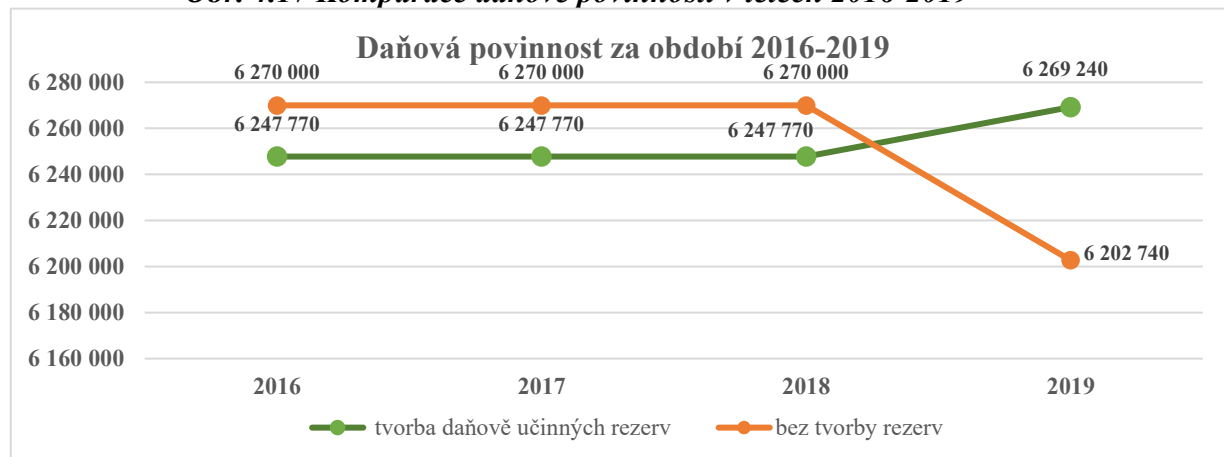
Tab. 4.16 Daňová úspora v období tvorby daňově efektivní rezervy

Daňová úspora 2016-2018	
2016	22 230
2017	22 230
2018	22 230
Celková daňová úspora	66 690

Zdroj: Vlastní zpracování

Tvorba rezervy na opravu dlouhodobého majetku, viz Tab. 4.16, snižuje v jednotlivých obdobích tvorby daňovou povinnost o 22 230 Kč. Celkově za období tvorby společnost ušetří na daňové povinnosti 66 690 Kč.

Obr. 4.17 Komparace daňové povinnosti v letech 2016-2019

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Komponentní odepisování jako alternativa k tvorbě rezerv

Jak již bylo v teoretické části bakalářské práce zmíněno, účetní jednotka může přistoupit na componentní odepisování v případě, že tato skutečnost povede k věrnějšímu a poctivějšímu zobrazení skutečnosti v účetní závěrce. Metoda componentního odepisování se považuje za alternativní metodu k tvorbě rezerv, neboť odpisy jsou pokládány za interní zdroj financování, jež zajišťují obnovu majetku, čili v případě componentního odepisování zajišťují obnovu komponenty, na jejíž opravu by za jiných okolností byla tvořena rezerva. Pro účely componentního odepisování byl vybrán obráběcí stroj, na jehož opravu se v předešlých kapitolách bakalářské práce vytvářela jak daňově uznatelná rezerva, tak i daňově neuznatelná rezerva. Obráběcí stroj můžeme rozdělit do několika částí, tzv. komponent, jednou z těchto komponent je frézovací hlava, která byla vybrána pro uplatnění componentního odepisování. Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 56a stanovuje následující podmínky pro aplikaci componentního odepisování u dlouhodobého hmotného majetku, a to podmínku, že výše ocenění komponenty má být vzhledem k výši ocenění celého majetku významné a doba použitelnosti komponenty by měla být výrazně odlišná od doby použitelnosti majetku. V našem případě jsou tyto podmínky ustanovené ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. splněny, poněvadž komponenta byla oceněna částkou 350 000 Kč a doba použitelnosti této komponenty stanovena na 5 let, přičemž pořizovací cena celého strojního zařízení činila 24 281 786 Kč a doba použitelnosti strojního zařízení byla vymezena na 10 let.

Použité vzorce pro výpočet lineárních komponentních odpisů:

Vzorec odpisu hlavní části majetku:

$$\text{Odpis hlavní části majetku} = \frac{\text{pořizovací cena celého majetku bez ocěnění komponenty}}{\text{doba použitelnosti majetku}} \quad (4.18)$$

Vzorec odpisu komponenty:

$$\text{Odpis komponenty} = \frac{\text{pořizovací cena komponenty}}{\text{doba použitelnosti komponenty}} \quad (4.19)$$

Zdroj: Strouhal, 2014

$$\text{Odpis hlavní části stroje} = \frac{23\,931\,786}{10} = 2\,393\,178,6 \doteq 2\,393\,179$$

$$\text{Odpis komponenty} = \frac{350\,000}{5} = 70\,000$$

$$\text{Odpis nově pořizované komponenty} = \frac{353\,770}{5} = 70\,754$$

Doba použitelnosti komponenty byla ve společnosti stanovena na pět zdaňovacích období od doby zařazení komponenty do užívání. Komponenta byla zařazena do užívání v roce 2014, a proto v roce 2019 společnost provedla výměnu této komponenty. V období, kdy byla uskutečněna výměna komponenty, se celková hodnota strojního zařízení snížila o hodnotu vyřazené komponenty, tudíž o hodnotu 350 000 Kč a následně se zvýšila o hodnotu komponenty nové. Existují určité faktory, jež mohly pořizovací cenu nové komponenty ovlivnit, např. vliv inflace, z toho důvodu je pořizovací cena nové komponenty v odlišné výši než pořizovací cena vyřazované komponenty a činí 353 770 Kč. Při uplatnění komponentního odepisování je důležité, viz Tab. 4.21, aby společnost odpisy analyticky rozlišovala a v účetnictví zachycovala samostatně odpisy komponenty a odpisy hlavní části majetku.

Tab. 4.20 Komponentní odepisování strojního zařízení

Období	PC hlavní části stroje	PC komponenty	Odpis komponenty	Odpis hlavní části stroje	Oprávky	Zůstatková cena
2014	23 931 786	350 000	70 000	2 393 179	2 463 179	21 818 607
2015	23 931 786	350 000	70 000	2 393 179	4 926 358	19 355 428
2016	23 931 786	350 000	70 000	2 393 179	7 389 537	16 892 249
2017	23 931 786	350 000	70 000	2 393 179	9 852 716	14 429 070
2018	23 931 786	350 000	70 000	2 393 179	12 315 895	11 965 891
2019	23 931 786	353 770	70 754	2 393 179	14 429 828	9 855 728
2020	23 931 786	353 770	70 754	2 393 179	16 893 761	7 391 795
2021	23 931 786	353 770	70 754	2 393 179	19 357 694	4 927 862
2022	23 931 786	353 770	70 754	2 393 179	21 821 627	2 463 929
2023	23 931 786	353 770	70 754	2 393 175	24 285 556	0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.21 Účtování komponentního odepisování v období pořízení majetku a výměny komponenty

Text účetního případu	Částka	MD	D
2014			
Zařazení hlavní části majetku do užívání	23 931 786	022.1	042
Zařazení komponenty do užívání	350 000	022.2	042
Zařazení stroje do užívání	24 281 786	022	042
Odpis hlavní části majetku	2 393 179	551	081.1
Odpis komponenty	70 000	551	081.2
2019			
Vyřazení komponenty z užívání	350 000	081.2	022.2
Zařazení nové komponenty do užívání	353 770	022.2	042
Odpis nově pořízené komponenty	70 754	551	082.2

Zdroj: Vlastní zpracování

Za předpokladu, že by se společnost uchýlila k určitému závěru a využila možnost aplikovat na strojním zařízení komponentní odepisování, jež česká účetní legislativa umožňuje, dojde k odstranění odchylky v nákladech, která je způsobena opravou komponenty na konci její životnosti. Zásluhou komponentního odepisování dojde k tomu, že společnost bude v jednotlivých letech odepisování komponenty rovnoměrněji zatěžována náklady na obměnu komponenty a v okamžiku, kdy uskuteční opravu, čili provede výměnu komponenty, nedojde ke znatelnému snížení jejího výsledku hospodaření. Důležité je si uvědomit, že při uplatnění komponentního odepisování ze strany společnosti není možné, aby společnost v účetnictví vykazovala rezervy na opravy dlouhodobého majetku, neboť je tato skutečnost nahrazena komponentním odepisováním.

4.4.1 Analýza dopadu komponentního odepisování a tvorby rezerv na výsledek hospodaření

Jak již bylo uvedeno v teoretické části bakalářské práce, komponentní odepisování zatěžuje výsledky hospodaření společnosti pouze odpisy, nikoliv odpisy a zároveň náklady na opravu, jak je tomu v případě, že se společnost rozhodne namísto komponentního odepisování tvořit rezervy na opravu majetku. Z toho důvodu můžeme konstatovat, že komponentní odepisování vede k věrnějšímu obrazu účetnictví společnosti.

Tab. 4.22 Náklady vznikající v souvislosti s majetkem v případě komponentního odepisování v jednotlivých letech

Období	Odpis komponenty	Odpis hlavní části	Celkem náklady
2014	70 000	2 393 179	2 463 179
2015	70 000	2 393 179	2 463 179
2016	70 000	2 393 179	2 463 179
2017	70 000	2 393 179	2 463 179
2018	70 000	2 393 179	2 463 179
2019	70 754	2 393 179	2 463 933
Náklady celkem za jednotlivá období			14 779 828

Zdroj: Vlastní zpracování

Za předpokladu, že společnost uplatní komponentní odepisování, budou celkové náklady na majetek v jednotlivých letech rovnoměrněji rozvrženy a následný výsledek hospodaření společnosti bude zatížen pouze odpisy. V období 2019, kdy společnost provedla výměnu komponenty, se celkové náklady zvýšily, jelikož ocenění nově pořízené komponenty bylo vyšší než ocenění komponenty vyřazované, a tudíž došlo i k zvýšení odpisu komponenty, avšak zvýšení celkových nákladů nebylo nijak výrazné.

$$\text{Účetní odpis} = \frac{24\,281\,786}{10} = 2\,428\,179 \text{ Kč.} \quad (4.23)$$

Strouhal, 2014

Tab. 4.24 Náklady vznikající v souvislosti s majetkem v případě tvorby rezervy na opravu v jednotlivých letech

Období	Tvorba rezervy	Účetní odpis	Oprava	Celkem náklady
2014	X	2 428 179	X	2 428 179
2015	X	2 428 179	X	2 428 179
2016	116 667	2 428 179	X	2 544 846
2017	116 667	2 428 179	X	2 544 846
2018	116 667	2 428 179	X	2 544 846
2019	-350 001	2 428 179	353 770	2 431 948
Náklady celkem za jednotlivá období				14 922 844

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě, že společnost přistoupí k tvorbě rezerv na opravy majetku namísto komponentního odepisování, dojde k tomu, že celkové náklady v období, kdy společnost netvoří rezervu, jsou sice nižší o 35 000 Kč, avšak v období tvorby rezervy se zvyšují o 81 667 Kč. V období, kdy proběhla oprava na strojním zařízení, dochází k snížení celkových nákladů o 31 985 Kč oproti celkovým nákladům za předpokladu uplatnění komponentního odepisování.

Tab. 4.25 Výsledky hospodaření 2014-2019 v případě uplatnění komponentního odepisování

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT 2014-2019				
2014	551	2 463 179	601	240 000 000
	VH	237 536 821		X
2015	551	2 463 179	601	240 000 000
	VH	237 536 821		X
2016	551	2 463 179	601	240 000 000
	VH	237 536 821		X
2017	551	2 463 179	601	240 000 000
	VH	237 536 821		X
2018	551	2 463 179	601	240 000 000
	VH	237 536 821		X
2019	551	2 463 933	601	240 000 000
	VH	237 536 067		X

Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.26 Výsledky hospodaření 2014-2019 v případě tvorby rezervy na opravy

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT 2014-2019				
2014	551	2 428 179	601	240 000 000
	VH	237 571 821		X
2015	551	2 428 179	601	240 000 000
	VH	237 571 821		X
2016	551	2 428 179	601	240 000 000
	552	116 667		X
	VH	237 455 154		
2017	551	2 428 179	601	240 000 000
	552	116 667		X
	VH	237 455 154		
2018	551	2 428 179	601	240 000 000
	552	116 667		X
	VH	237 455 154		
2019	551	2 428 179	601	240 000 000
	552	-350 001		X
	511	353 770		
	VH	237 568 052		

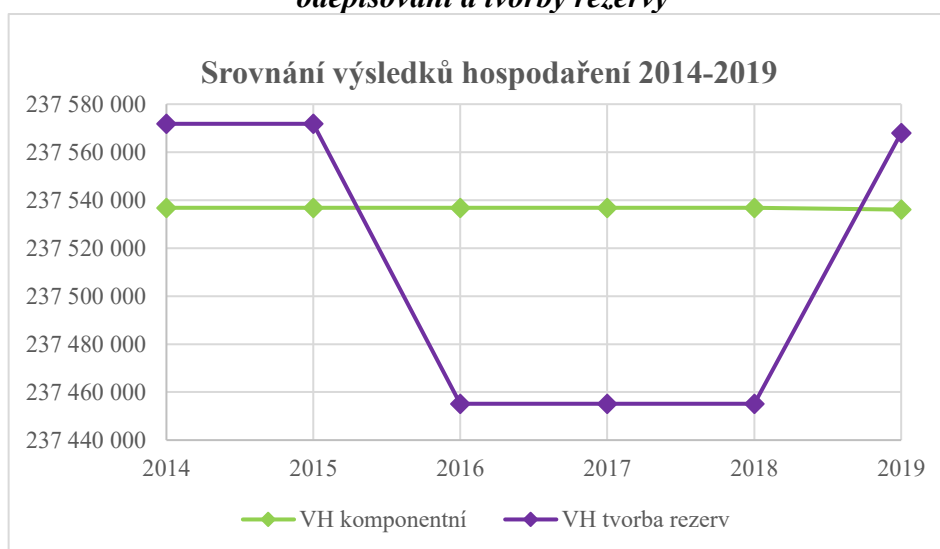
Zdroj: Vlastní zpracování

Tab. 4.27 Srovnání výsledků hospodaření za předpokladu komponentního odepisování a tvorby rezerv

Období	VH komponentní	VH tvorba rezerv
2014	237 536 821	237 571 821
2015	237 536 821	237 571 821
2016	237 536 821	237 455 154
2017	237 536 821	237 455 154
2018	237 536 821	237 455 154
2019	237 536 067	237 568 052
Celkem	1 425 220 172	1 425 077 156
Rozdíl		143 016

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.28 Vývoj výsledků hospodaření 2014–2019 v případě komponentního odepisování a tvorby rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud společnost zvolí metodu komponentního odepisování, viz Tab. 4.25, výsledky hospodaření společnosti v souvislosti se strojním zařízením v jednotlivých letech jeho životnosti dosahují pravidelné výše a nenastanou odchylky, avšak v případě, že dojde k určitým odchylkám z důvodu odlišného ocenění nově pořízené komponenty, nejsou odchylky mezi jednotlivými výsledky hospodaření významné. V situaci, kdy společnost využije možnost komponentního odepisování, je suma výsledků hospodaření v prvních šesti letech životnosti strojního zařízení vyšší o 143 016, viz Tab. 4.27, oproti sumě výsledků hospodaření při tvorbě rezerv.

Za předpokladu, že společnost bude tvořit na opravy strojního zařízení rezervy, doje k tomu, že vývoj výsledku hospodaření společnosti bude v jednotlivých letech více proměnlivý než při uplatnění komponentního odepisování, viz Obr. 4.28. V období

tvorby rezervy se náklady společnosti zvyšují a výsledek hospodaření je následně zatížen jak odpisy strojního zařízení, tak i náklady na budoucí opravu, které jsou rozložené mezi jednotlivá období tvorby. Při rozpuštění vytvořených rezerv se náklady snižují o vytvořenou částku rezerv a výsledek hospodaření se následně zvyšuje.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo nejen analyzovat tvorbu rezerv z pohledu české účetní legislativy a přesvědčit vybranou společnost o oprávněnosti tvorby rezerv, ale i konfrontovat tvorbu rezerv z hlediska českých účetních předpisů a Mezinárodních standardů účetního výkaznictví – IFRS. V praxi účetní jednotky mnohdy nepovažují tvorbu rezerv za významný úkon v účetnictví, avšak záměrem bakalářské práce bylo zdůraznit opodstatněnost tvorby rezerv v souladu se zásadou opatrnosti a věrným a poctivým obrazem účetnictví. Oprávněnost tvorby rezerv byla v bakalářské práci mnohokrát zdůrazněna, a to v souvislosti s očekávaným budoucím nákladem, jenž může výrazně ohrozit výsledek hospodaření vykazující jednotky, avšak tvorba rezerv je účetním nástrojem, s jejichž pomocí lze nakumulovat zdroje na budoucí náklad. A proto v situaci, kdy účetní jednotka předpokládá v budoucnosti vznik výrazného nákladu, je racionální, aby přistoupila k tvorbě rezerv.

Jedním z cílů bakalářské práce bylo vyzdvihnout oprávněnost tvorby rezerv ve vybrané společnosti, která zaujímá negativní postoj k tvorbě rezerv. V bakalářské práci byla za účelem přesvědčení společnosti k opodstatněnosti tvorby rezerv vykonstruována určitá situace, jež by mohla podnítit společnost k tvorbě účetních rezerv, šlo o generální opravu strojního zařízení. Z analýzy, která byla vypracována v souvislosti s tvorbou rezervy na generální opravu strojního zařízení, je patrné, že výsledky hospodaření v jednotlivých letech tvorby rezervy budou snižovány ve prospěch rezervy, avšak v období provedení generální opravy nedojde k markantnímu snížení výsledku hospodaření, neboť generální opravy vyvolá velké náklady, které záhy zkompenzuje vytvořená rezerva.

V bakalářské práci byla rovněž analyzována tvorba daňově uznatelné rezervy na opravy strojního zařízení, kterou společnost provedla, avšak na tuto skutečnost nevytvářela rezervu, proto bylo záměrem práce přezkoumat výhodnost tvorby daňově uznatelné rezervy na tento náklad v podobě opravy. S přispěním tvorby daňově účinné rezervy nejenže společnost nakumuluje potřebné zdroje pro budoucí náklad, ale i zoptimalizuje daňovou povinnost v období její tvorby, avšak maximálně do okamžiku rozpuštění rezervy. Jestliže společnost dospěje k určitému rozhodnutí a začne tvořit daňově efektivní rezervy na opravy dlouhodobého majetku, musí počítat s podmínkami stanovenými ZoR, které jsou spojovány s uplatněním této daňově uznatelné rezervy. Při tvorbě daňově uznatelné rezervy je potřeba uvědomit si nutnost vázat peněžní prostředky

odpovídající rezervě za jednotlivá zdaňovací období tvorby na speciálním účtu v bance. Z tohoto důvodu může dojít k situaci, že v případě vysoce finančně náročného nákladu bude společnost nucena vázat velké množství finančních prostředků na speciálním účtu a nebude mít tak dostatek disponibilních prostředků potřebných k úhradě jiných závazků. Je proto racionální, aby společnost nejprve zvážila a zhodnotila všechny výhody a nevýhody plynoucí z tvorby daňově efektivní rezervy a na základě nich se rozhodla, zda daňově uznatelné rezervy bude vytvářet či nikoliv.

V závěru bakalářské práce byla vybrané společnosti navrhnutá možnost využití komponentního odepisování u strojního zařízení namísto tvorby rezerv. Dopad využití metody komponentního odepisování na výsledek hospodaření společnosti byl v porovnání s tvorbou rezerv následně zanalyzován a výsledek poukázal rovnoměrnější zatížení výsledku hospodaření při uplatnění metody komponentního odepisování.

Závěrem bakalářské práce je potřeba komplexně zhodnotit problematiku tvorby rezerv v českém účetním prostředí, jež často nepovažuje oblast vykazování rezerv za významnou operaci v účetnictví, avšak problematika rezerv má v českém účetnictví své opodstatnění, a proto by nemělo docházet ze strany účetních jednotek k jejich opomíjení.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2011*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 712 s. ISBN 978-80-7357-618-9.

BOKŠOVÁ, Jiřina. *Účetnictví komerčních pojišťoven – specifika v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 379 s. ISBN 978-80-7357-521-2.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. vyd. Brno: BizBooks, 2014. 327 s. ISBN 978-80-265-0149-7.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 5. vyd. Brno: BizBooks, 2017. 368 s. ISBN 978-80-265-0692-8.

DVOŘÁKOVÁ, Lenka. *Nejčastější chyby a omyly účetních*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 212 s. ISBN 978-80-7598-331-2.

GREUNING, H., D. SCOTT and S. TERBLANCHE. *International financial reporting standards: a practical guide*. 6th ed. Washington, D.C.: World Bank, 2011. 434 p. ISBN 978-0-8213-8555-5.

CHALUPA, Rostislav, Jiří KADLEC, Jana PILÁTOVÁ, Dagmar PROCHÁZKOVÁ, Roman SEDLÁK, Jana SKÁLOVÁ a Pavel VLACH. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. vyd. Olomouc: ANAG, 2017. 446 s. ISBN 978-80-7554-068-3.

JÍLEK, Josef. *Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP*. Praha: Grada, 2018. 199 s. ISBN 978-80-247-2774-5.

JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 448 s. ISBN 978-80-247-4710-1.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2019*. 16. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 533 s. ISBN 978-80-7598-271-1.

LANDA, Martin. *Podnikové účetnictví*. Ostrava: Key Publishing, 2014. 318 s. ISBN 978-80-7418-219-8.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2019, úplná znění k 1.4.2019*. 30. vyd. Praha: Grada Publishing, 2019. 296 s. ISBN 978-80-271-2435-0.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2020, úplná znění k 1.1.2020*. 31. vyd. Praha: Grada Publishing, 2020. 296 s. ISBN 978-80-271-1333-0.

MEJZLÍK, Ladislav, Libuše MÜLLEROVÁ, Jana SKÁLOVÁ, Jana PILÁTOVÁ, Libor VAŠEK, Alice ŠRÁMKOVÁ, Irena LIŠKAŘOVÁ, Petr VÁCHA, Jiří PELÁK a kolektiv. *Interpretace Národní účetní rady s praktickými příklady a komentáři*. Praha: Grada Publishing, 2019. 384 s. ISBN 978-80-271-2216-5.

NERUDOVÁ, Danuše. *Harmonizace účetních standardů pro malé a střední podniky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 268 s. ISBN 978-80-7357-500-7.

PASEKOVÁ, Marie a Jiří STROUHAL. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS) v praktických aplikacích: studijní pomůcka pro distanční studium*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012. 206 s. ISBN 978-80-7454-151-3.

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2019*. 19. vyd. Olomouc: ANAG, 2019. 1080 s. ISBN 978-80-7554-192-5.

SKÁLOVÁ, Jana. *Daně v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 161 s. ISBN 978-80-7552-832-2.

SKÁLOVÁ, Jana a kolektiv. *Podvojně účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 192 s. ISBN 978-80-271-0868-8.

STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ a Zdeňka CARDOVÁ. *Účetnictví: velká kniha příkladů*. Brno: BizBooks, 2014. 488 s. ISBN 978-80-265-0154-1.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola, Dagmar BAŘINOVÁ, Šárka KRYŠKOVÁ, Jiřina KRAJČOVÁ a Kateřina RANDOVÁ. *Účetnictví podnikatelských subjektů II*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. 207 s. ISBN 978-80-248-3141-1.

VAŠEK, Libor. *Účetnictví – výkaznictví vybrané oblasti IFRS*. Praha: Institut certifikace účetních, 2016. 200 s. ISBN 978-80-87985-09-0.

Článek v odborném časopise

BOBEK, Michal. Účetní rezervy podle ČÚS a IAS/IFRS včetně empirické studie vykazování. *Český finanční a účetní časopis*, 2012 [online]. 2012, roč. 7, č. 2 [cit. 2020-01-07]. ISSN 1805-4838. Dostupné z: https://cfuc.vse.cz/artkey/cfu-201202-0006_Ucetni-rezervy-podle-CUS-a-IAS-IFRS-vcetne-empiricke-studie-vykazovani.php

CARDOVÁ, Zdeňka. Následné události v účetnictví. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2019, č. 4-5, s. 51. ISSN 1214-522X.

ČÍŽEK, Ladislav. Nový koncepční rámec IFRS. *Účetnictví*. 2018, č. 10, s. 24-27. ISSN 0139-5661.

DĚRGEL, Martin. Rezervy a opravné položky – daňová a účetní pravidla. *Daně, účetnictví vzory a případy*. 2018, č. 7, s. 58-117. ISSN 1213-9270.

KRUPOVÁ, Lenka. IFRS – nově přijatý Koncepční rámec pro finanční výkaznictví. *Účetnictví v praxi*. 2018, č. 9, s. 21-25. ISSN 1211-7307.

MACHOVÁ, Helena. Dohadné položky. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2018, č. 9, s. 43. ISSN 1214-522X.

MACHOVÁ, Helena. Časové rozlišení nákladů a výnosů. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2019, č. 7-8, s. 52-54. ISSN 1214-522X.

MACHOVÁ, Helena. Zákonné rezervy na opravy hmotného majetku. *Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále*. 2019, č. 9, s. 34-35. ISSN 1214-522X.

ORLOVÁ, Pavlína. Účtování o rezervách. *Účetnictví v praxi*. 2018, č. 5, s. 23-27. ISSN 1211-7307.

ZELENKOVÁ, Marie. Negativní dopad daňově účinné rezervy na opravu dlouhodobého majetku na věrný a poctivý obraz účetní závěrky. *Český finanční a účetní časopis*, 2010 [online]. 2010, č. 1 [cit. 2020-01-09]. ISSN 1805-4838. Dostupné z: http://cfuc.vse.cz/artkey/cfu-201001-0006_Negativni-dopad-danove-ucinne-rezervy-na-opravy-dlouhodobeho-hmotneho-majetku-na-verny-a-poctivy-obraz-ucetni-z.php

Elektronické dokumenty a ostatní

BUSINESS CENTER.CZ. *Český účetní standard pro podnikatele č. 004* [online]. Dostupné z: <https://businesscenter.podnikatel.cz/finance/ucetnictvi/cesky-ucetni-standard-pro-podnikatele-c-004/>

DOLEŽEL, Radko, Jiří ŘEHÁK a Ivana PILAŘOVÁ. *Dlouhodobý hmotný majetek – odepisování* [online]. 25.7.2019 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: https://www.testyprofi.cz/33/dlouhodoby-hmotny-majetek-odpisovani-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EmtBL-kb09JEQKncYbbbPZNZwRYsMFH_3w/

FEBMAT. *Účtování rezerv a jejich vykazování v účetních výkazech* [online]. 3.3.2017 [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: <https://www.febmat.com/clanek-uctovani-rezerv-a-jejich-vykazovani-v-ucetnich-vykazech>

FERRAM. *O nás* [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <http://www.ferram-strojirna.cz/o-nas/o-nas/>

HELIOS. *Helios Orange* [online]. [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://products.helios.eu/helios-orange/>

HONZÍKOVÁ, Klára. *IAS 37 – Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky – I. část* [online]. 8.11.2012 [cit. 2020-01-09]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/ias-37-rezervy-podminena-aktiva-a-podminene-zavazky-i-cast>

KŘÍŽ, Petr. *IFRS a české účetní předpisy podobnosti a rozdíly* [online]. 2009 [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/cz/cs/ucetnictvi/ifrs-publikace/ifrs-a-cz-gaap-podobnosti-rozdily.pdf>

NOVÁK, Pavel. *Odepisování majetku účetní – komponentní odpisy* [online]. 7.2.2011 [cit. 2020-01-15]. Dostupné z: <https://www.du.cz/33/odpisovani-majetku-ucetni-komponentni-odpisy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EjNMStbmYQh8MdH4wt0iqF8/>

TESAŘ, Martin. *IFRS do kapsy 2015 v českém jazyce* [online]. 2015 [cit. 2020-01-08]. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/audit/articles/cze-audit-ifrs-do-kapsy.html>

Vyhláška č. 500 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 174, s. 9690-9710. Dostupná také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>.

Zákon č. 563 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 107, s. 2802-2810. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>.

Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 117, s. 3474-3490. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

Zákon č. 593 ze dne 20. listopadu 1992 o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 119, s. 3565-3567. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-593>.

Seznam zkratek

a.s.	Akciová společnost
D	Dal
DPH	Daň z přidané hodnoty
FAP	Faktura přijatá
HV	Hospodářský výsledek
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standard Board
IASC	International Accounting Standard Committee
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
MD	Má dát
NÚR	Národní účetní rada
VBÚ	Výpis z bankovního účtu
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmu
ZoR	Zákon o rezervách
ZoÚ	Zákon o účetnictví

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 11.5.2020

Veronika Dostálová

Seznam příloh

Příloha č.1: Výkaz zisku a ztráty vybrané společnosti za rok 2018